

LETO XXIV. Stev. 190
IZDAJA IN TISKA
CASOPISNO ZALOŽNIŠKO
PODJETJE
»LJUDSKA PRAVICA«
DIREKTOR PODJETJA
SEV MODIC
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
List izhaja vsak dan razen
petka. - Cena 15 dinarjev

Ljudska PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOROBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JULJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI 2 »BORBO«

HAMMARSKJÖLD NAJ BI OBISKAL JORDANIJO

Osrednje vprašanje: UMIK TUJIH ČET

Norveški osnutek resolucije utegne dobiti dvotretjinsko večino? — Pobuda za sestanek zunanjih ministrov velesil in nekaterih arabskih držav — Komentar moskovske »Pravde«

New York, 15. avg. (Tanjug). — Na izrednem zasedanju Generalne skupščine so si doslej in si bodo tudi do konca zasedanja prizadevali predvsem poiskati splošno sprejemljivo formulo za umik anglo-ameriških čet z Bližnjega vzhoda, iz Libanona in Jordanije. Včeraj se je ta dejavnost razširila tudi na skupščinske bodnike in v pisarne delegacij in generalnega sekretarja. Toda včeraj je vzniknil tudi nov važen moment. Medtem ko so doslej govorili o umiku iz Libanona in Jordanije kot o enem celovitem vprašanju, si zdaj Velika Britanija in ZDA prizadevajo ločiti ga na dveje. Potem ko je jordanski predstavnik Rifal izjavil, da njegova vlada ne želi sprejeti na svojem ozemlju organe OZN, marveč bi rada dobila finančno in vojaško pomoč za okrepitev svojih oboježenih sil, so ZDA in Velika Britanija napovedale, da bodo predložile osnutek resolucije, po kateri bi Hammarskjöld odpotoval v Jordanijo in se ondi dogovoril o morebitni vlogi OZN v tej deželi. Zahodne delegacije so včeraj celo mislile na to, da bi dejavnost OZN v Jordaniji povežemo z zahodnimi sugestijami jordanskemu kralju Huseinu, naj liberalizira režim in sprejme v vlado opozicijske politike, ker menijo, da bo sicer njegova vlada težko ostala na krmilu. Zahodne delegacije se ne bojijo samo, da bi Huseinova vlada padla, marveč tudi, da bi utegnil Izrael v primeru, da se notranji konflikt razvzame, anektirati del Jordani-

je, ki je bil pred ustanovitvijo izraelske države v sklopu britanskega protektorata Palestine. Menijo, da je usoda zahodne pobude o morebitnem potovanju Hammarskjölda v Jordanijo, če umik bodo sploh uradno sprožili, zelo negotova, saj so jo sprva hladno sprejeli in celo odklonili, in sicer zaradi ločitve jordanskega vprašanja od libanonskega, ki ju smatrajo v bistvu za en sam problem. Po poluradnih poročilih so se ZDA in Velika Britanija menda odločile, da bodo, kar zadeva Libanon, vztrajale v Generalni skupščini pri prejšnjem, v Varnostnem svetu zavrnjenem japonskem osnutku resolucije, ki bi ga v malce spremenjeni obliki predložila Norveška. Generalnemu sekretarju bi tako naročili, naj bi po ustreznih posvetovanjih ukrenil potrebno za zavarovanje ozemeljske nedotakljivosti in politične neodvisnosti Libanona, s čimer bi bil omogočen umik ameriških čet iz te dežele. Ameriška delegacija bi s tem dokončno zavrnila sovjetski osnutek resolucije. Ista usoda bi doletela tudi neuradno in skrajno spravljivo indijsko formulo, po kateri naj bi Hammarskjöld čez 30 dni obvestil Generalno skupščino, kako poteka »umik ameriških čet iz Libanona in britanskih čet iz Jordanije, ki bi moral biti čimprej končan«. Podoba je, da ameriška delegacija za zdaj ni pripravljena privoliti v noben časovni rok za umik svojih čet iz Libanona in

da po obljubljeni podpori zahodnoevropskih ter težko pridobljeni podpori nekaterih azijskih in afriških dežel, posebno pa vseh latinsko-ameriških držav, pričakujejo, da bi lahko norveški osnutek dobil dvotretjinsko večino v Skupščini. Mnoge delegacije ne verjamejo, da bodo ZDA vztrajale pri osnutku, ki v nobenem primeru ne bo dobil potrebne večine. Se vedno jih navdaja upanje, da bo prizadevanje, da bi sestavili sprejemljivejšo formulo, naposled obrodilo uspeh. Dobro poučeni krogi v OZN sodijo, da namerava generalni sekretar OZN Hammarskjöld pripraviti tla za morebitni sestanek zunanjih ministrov velesil in nekaterih arabskih dežel, na katerem bi poiskali izhod iz krize na Bližnjem vzhodu. Sestanek bi bil ločen od sedanjega izrednega zasedanja Generalne skupščine. Ti krogi pravijo, da namerava Hammarskjöld že v začetku prihodnjega tedna imeti zasebne sestanke z zunanjimi ministri teh dežel. Hammarskjöld menda želi, da bi sleherni sklep Generalne skupščine glede resolucij, ki jih zdaj pripravljajo, odložili in počakali na rezultate razgovorov zunanjih ministrov. Popoldansko debato v Skupščini je začel turški zunanji minister Fatih Rusti Zorlu, ki je podprl predloge, katere je pred Generalno skupščino obrazložil predsednik Eisenhower. Zorlu je poudaril, da je »poglavitna naloga OZN, da uveljavijo ukrep proti nevarnosti, ki jo pomeni za neodvisne države subverzivna dejavnost radliške propagande in tihotapljenje orožja«. Zorlu je nato zavrnil sovjetske obdolžitve Turčije in poudaril, da so »neutemeljene in da Turčija ne razume razlogov, ki so jih narekovali«. Prav tako je oporekal izjavi sovjetskega zunanjega ministra Gromika, da lahko položaj na Bližnjem vzhodu potegne Turčijo v vojni vrtnice. Današnji moskovska »Pravda« piše, da bo Generalna skupščina OZN preprečila nevarnost razširitve vojaškega spopada na Bližnjem vzhodu samo, če bo sprejela zahtevo, naj se angloameriške čete umaknejo z Bližnjega vzhoda. Sleherna druga pot, ki bi jo ubrali na izrednem zasedanju, bi pomenila prizadevanje, da bi sedanji položaj na Bližnjem vzhodu uredili na nemiroljuben način. Med takšne poskuse prištevamo »Pravda« prizadevanje ZDA in Velike Britanije, da bi usmerile

pozornost Generalne skupščine kakor tudi svetovne javnosti na vprašanje ekonomske pomoči deželam Bližnjega vzhoda. »Pravda« piše na koncu, da so zaradi navzočnosti ameriških čet v Libanonu in britanskih v Jordaniji tiste dežele, ki so v neposredni bližini tega področja, prisiljene ukreniti potrebno, da bi si zagotovile lastno varnost. Takšen negotov položaj je moč odpraviti edino z umikom tujih čet s tega področja. Predstavniki japonskega zunanjega ministrstva Lova je danes izjavil, da Eisenhowerjev načrt o Bližnjem vzhodu ne vsebuje niti enega konkretnega predloga za ureditev libanonskega in jordanskega problema, marveč omogočajo njegovi predlogi samo ureditev ključnih problemov ZDA. Japonska pričakuje, da bodo ZDA in Velika Britanija čimprej umaknile svoje čete iz Libanona in Jordanije. Problemi ZDA »niso nevažni«, toda osnovno vprašanje, ki ga morajo urediti na izrednem zasedanju, je problem Libanona in Jordanije. **Zavrnitev žaljive note** Beograd, 15. avg. (Tanjug). — Albansko poslanstvo v Beogradu je včeraj po pošti poslalo državnemu sekretariatu za zunanje zadeve note, v kateri je samovoljno, tendencialno in popačeno prikazano primer Hasana Spate. Zaradi klevetniške vsebine in žaljivega tona državni sekretar za zunanje zadeve note ni hotel sprejeti.

Na svidenje na partizanskem slavu na Rašici!

20. in 21. septembra bo na Rašici pri Ljubljani veliko partizansko slavo, povezano z odkritjem spomenika in visokega razglednega stolpa ter otvoritvijo nove ceste

V septembru bo proslava sedemnajste obletnice ustanovitve I. kamniškega bataljona. Istočasno pa bomo obudili spomin na črne dneve partizanske vasice Rašica nad Ljubljano. Letošnja proslava bo v veliko večjem obsegu, kakor je bilo to doslej v navadi. Pripravlja jo sicer le Okrajni odbor ZB Ljubljana z nekaterimi občinami, bo pa prekoračila meje okraja in kakor je videti, imela obči slovensko partizanski značaj. Pripravljalni odbor za proslavo na Rašici, ki bo 20. in 21. septembra, upravičeno daje prazniku tako pomemben pečat. Iz kamniškega bataljona, ki je vzlic prvim, hudim spopadom z okupatorjem ostal še naprej žilava borbena enota v naši NOB, je v kasnejšem razvoju našega odpora odšlo lepo število borcev na vse strani po domovini, kjer so tvorili z drugimi prvoborci jedro naše ljudske vojske. Na sestanku, ki ga je imel pripravljalni odbor za proslavo včeraj dne 15. t.m. na Rašici in kamor so bili povabljeni zastopniki bližnjih občinskih odborov ZB, kakor tudi predstavniki občinskih odborov SZDL in drugih množičnih in družbenih organizacij, so sestavljali program, ki nam obeta veliko, partizansko slavo. Dvajsetega septembra naj zgolj na udeležbo iz ljubljanskega okraja, marveč pričakujejo goste iz vse Slovenije. Rašica je pač znana povsod po domovini, saj se je leta 1941, septembra meseca, kofti vihar raznesla v zadnji kotiček zemlje vest o upepeltni ni miniranju vasi, ki se je enodušno pridružila partizanom. J. B.

Parizu bo sledil tudi London?

V Londonu zdaj proučujejo možnosti za ureditev finančnih terjatev Združene arabske republike

London, 15. avg. (Reuter). — Uradni britanski predstavnik je izjavil, da zdaj proučujejo možnosti za ureditev finančnih terjatev Združene arabske republike. Gre za odškodnino za leto 1956 ob napadu na Suez prizadeto škodo. Britanski predstavnik je dejal, da je v bistvu pravilna izjava egiptovskega finančnega mi-

nistra Zakija, ki je izjavil, da so v zvezi z ureditvijo tega problema še vedno velika trenja med Egiptom in Veliko Britanijo. Glede Združene arabske republike v zvezi s terjatvami so nedavno sporočili britanski vladi, ki ga zdaj proučuje. Nedavno so bili v Ženevi neuradni razgovori z guvernerjem egiptovske Narodne banke Abdelom Elemarijem, ki je imel podobna pogajanja s francoskimi predstavniki. Možnost je, da se bodo razgovori, prekinjeni marca letos v Rimu, nadaljevali potem, ko bosta obe vladi medsebojno proučili stališča.

Japonski bojkot

Tokio, 15. avg. (AP). — Japonski znanstveni svet je sklenil, da bo bojkotal raziskave, ki jih opravljajo v okviru mednarodnega geofizikalnega leta na Južnem Pacifiku, dokler bodo ZDA ondi preizkušale atomsko orožje. Predsednik oceanografskega odbora dr. Kodži Hidaka je izjavil, da so ta sklep sprejeli zaradi posledic atomskih poskusov, ki so jih občutile posadke nekaterih japonskih raziskovalnih ladij. Dve med njimi so se morale prejšnji mesec zaradi povečane radioaktivnosti vrniti v matično luko, čeprav so bile okrog 800 km oddaljene od nevarnega področja.

Gorski pri Ormsbyju

London, 15. avg. (Tanjug). — Odpravnik jugoslovanskega veleposlanstva v Londonu svetnik Feliks Gorski je včeraj obiskal ministra brez listnice v britanskem zunanjem ministrstvu Davida Ormsbyja — Gorea in se z njim dalj časa razgovarjal. Pobuda za sestanek je dal svetnik Gorski. Razgovor se je nanašal na nekatera vprašanja s področja odnosov med Veliko Britanijo in Jugoslavijo.

VREMENSKA NAPOVED

za soboto, 16. avgusta 1958
Pretežno sončno z nekoliko povečano oblačnostjo v zahodni Sloveniji. Zjutraj po kotlinah kratkotrajna megla. Temperatura ponoči med 10 in 14. V primerju okoli 20. najvišja dnevna do 21 stopinj C.
Nad jugozahodno Evropo in Balkanom se še vedno zadržuje področje visokega zračnega pritiska. Slabotne frontane motnje se pomikajo preko Anglije in srednje Evrope dalje proti vzhodu.

Tudi sedmo kolo borbena

MedCONSKI SAHOVSKI TURNIR V PORTOROŽU
Portorož, 15. avg. (Od našega posebnega dopisnika). V današnjem VII. kolu igrajo: Talj-Gligorić kraljevo indijko, De Greiff-Matanović siciljanko, Sherwin-Filip Grünfeldovo obrambo, Petrovsjan-Cardosso Nimcovičovo indijko, Olafsson-Neikirh Taraševo obrambo, Pannofüster polslovansko obrambo, Averbah-Fisher kraljevo indijko, Larsen-Benkö Birdovo otvoritev, Sanguinetti-Rossetto španko in Szabo-Pachman damski gambit. Ob 20.30 so vse partije teku. Položaji kažejo, da to kolo ne bo več tako miroljubno kot prejšnje. Petrosjan ofenzivno napada Cardossa, da bi si s točko zagotovil nadaljnje vodstvo na lestvici. Močno se zaostruje boj Talj-Gligorić. Njun položaj je nabit z elektriko in dinamitom. Gligorić je hladnokrvno zaustavil Taljev napad na kraljevo krilo. Napovedalci in vremenarji pravijo, da je Gligorić v prednosti. De Greiff in Matanović sta kmalu zašla v končnico, v kateri ima Matanović z vezanim kmetom na kraljevo

krilo boljše obete. Szabo in Pachman igraata velemojstrsko partijo, ki v njej Szabo zaostruje položaj in vse kaže, da ga prav nič ne mikadelitev točke. Averbah je prav tako prevzel proti Fisherju ostrejši napad. Očitno z namenom, da zlomi ameriškega dečka in nekako izravna svoj včerajšnji poraz.

V jutrišnjem, VIII. kolu se bodo srečali: Matanović-Szabo, Filip-De Greiff, Cardoso-Sherwin, Gligorić-Petrosjan, Neikirh-Talj, Füstler-Olafsson, Rossetto-Sanguinetti, Fisher-Larsen, Bronstein-Averbah. Pachman je prost. Rezultate prekinjenih partij objavljamo na 8. strani. F. GERŽEL

Velemojster Tigran Petrosjan (ZSSR) in mednarodni mojster James Sherwin (ZDA)

Pred deseto obletnico sprejetja deklaracije o pravicah človeka

Imenovan je odbor za proslavo — V proslavi bo sodelovalo mnogo družbenih organizacij — V počastitev bo razpisan tudi natečaj za srednje šole

Beograd, 15. avg. (Tanjug). Začele so se priprave na proslavo 10-letnice splošne deklaracije o pravicah človeka, ki jo je Generalna skupščina izglasovala 10. decembra 1948 in ta dan uradno razglasila za Dan pravic človeka. Težišče proslave v Jugoslaviji bo v dneh od začetka septembra do konca leta.

in ustanov. Nacionalna komisija za UNESCO bo razpisala natečaj za srednje šole na temo »Trenutek iz boja jugoslovanskih narodov za pravice človeka«. Zveza sindikatov Jugoslavije bo organizirala v delovnih kolektivih in na delavskih univerzah predavanja o delavskih pravicah v Jugoslaviji ter o pomenu dejavnosti Mednarodne organizacije dela, na proslavi pa bo sodeloval tudi sindikalni tisk. Zveza društev prijateljev otrok bo popularizirala deklaracijo o pravicah otroka, ki jo zdaj pripravljajo. Organizacija Ljudske mladine bo popularizirala na vseh delovnih akcijah in pri naseljih deklaracijo o pravicah delovnega človeka. Zveza študentov Jugoslavije bo prek svojih klubov za ZN organizirala proslavo na vseh naših univerzah. Zveza ženskih društev bo pripravila vrsto predavanj o pravicah žensk v Jugoslaviji in po svetu. Jugoslovanska nacionalna skupina za svetovno poštno unijo pa že pripravlja posebne znamke, posvečene Dnevu pravic človeka.

dimir Simić, član ZIS Krsto Crvenkovski, predsednik skupščinskega odbora za zunanje zadeve dr. Aleš Bebler, predsednica skupščinskega odbora za prosveto Milka Minić, predsednik jugoslovanske nacionalne komisije in predsednik Akademskoga sveta FLRJ dr. Siniša Stanković, rektor beograjske univerze dr. Borislav Blagojević, predsednica Zveze ženskih društev Bosa Cvetić, sekretar Centralnega sveta ZSJ Miša Pavičević, predsednik CK Ljudske mladine Mika Tripalo, predsednik Zveze študentov Vuškašin Stambolić, državni sekretar v državnem sekretariatu za zunanje zadeve dr. Jože Brilej, predsednik Nacionalne komisije MOR dr. Jože Potrč, predsednica Nacionalne komisije za UNICEF Branka Savić, predsednik Zruženja za mednarodno pravo dr. Milan Bartoš, predsednik Zruženja prosvetnih delavcev Milivoje Urošević in generalna sekretarka Zveze društev mladine Mila Bajalica.

V svečani proslavi bo sodelovalo mnogo družbenih organizacij

Poljski študentje v Makedoniji

Skopje, 15. avg. (Tanjug). V Makedoniji se mudi skupina 23 študentov ekonomske fakultete iz Lodza, ki so vrnili obisk študentov skopske ekonomske fakultete. Ti so bili nedavno na obisku na Poljskem. Poljski študentje bodo med svojim 15-dnevnim obiskom pri nas potovali v Ohrid, Mavrovo, Skopje in nekatere druge kraje v Makedoniji, obiskali pa bodo tudi Beograd, Reko in Zagreb. Včeraj so si ogledali tovarno za proizvodnjo termoizolacijskih izdelkov »Partizanka« ter so bili v točnem kombinatu in inštitutu za zboljšanje pridelka tobaka v Prilepu. Danes so odpoštovali v Ohrid

Naši znanstveniki na mednarodnih kongresih

Beograd, 15. avg. (Tanjug). — Na petem mednarodnem kongresu prazgodovinarjev, ki bo od 24. do 31. avgusta v Hamburgu, bodo posvetili posebno pozornost našemu proučevanju neolita na Balkanu. V sekciji za neolit bo glavna tema Balkan ter njegove vezi z Azijo in Sredozemljem. Na kongresu bo predavalo tudi nekaj naših znanstvenikov. Dr. Alojz Benac, dr. Miljutin in dr. Draga Garašin ter dr. Miodrag Grbić bodo na podlagi naših najnovejših izkopanih prikazali te nedvomne vezi celine že v času neolita. Razen teh štirih udeležencev bo zastopalo Jugoslavijo na kongresu še nekaj delegatov. Naši znanstveniki bodo sodelovali tudi na sedmem mednarodnem kongresu za klasično arheologijo, ki bo od 9. do 13. septembra v Rimu in v Neaplju. Na njem bo dr. Josip Klemenc predaval o grobišču v Sempetru pri Celju.

UKREP ZA RAZŠIRITEV TRGOVINE MED ZAHODOM IN VZHODOM

Znanstveniki opozarjajo

Najmanjše povečanje radioaktivnosti na svetu je nevarno za prihodnost človeštva. Tudi najmanjše atomsko sevanje, pa naj gre za poskuse z orožjem ali iz drugih virov, lahko napravi širokim slojem svetovnega prebivalstva znatno škodo, še preden strokovnjaki ugotovijo, za kaj gre.

To je soglasen sklep Znanstvenega odbora ZN, ki ga je izvolila Generalna skupščina decembra 1955. Po dveh letih in pol naporu proučevanja (kakih 30 dežel in 6 mednarodnih organizacij) je izročilo odboru 180 poročil, ki so objavila obširna in znanstveno dokumentirana dognanja. Najbolj pristojni ljudje 18 dežel so soglasno izrekli najbolj tehtno mnenje o vprašanju, ki je bistveno za nadaljnji razvoj in obstoj človeškega rodu. To je več, kakor poročilo, to je poziv!

Znanstveniki priznavajo, da vedo zelo malo o spremembah, ki bi utegnile nastati v bodočih letih zaradi sedanjega atomskega sevanja. Znanstveniki ne predvidevajo, da bi bila človeška rasa čez nekaj stoletij sestavljena iz degeneriranih nestvorov. Ne izključujejo pa možnosti, da se to zgodí, če se bo atomsko sevanje nadaljevalo in povečalo. Slaherno sevanje, tudi v najmanjših dozah, ima namreč uničujoče genetične in fizične posledice.

Tega soglasja v odboru ni moč zmanjšati s trenji med šestnajstim strokovnjaki o ukrepih, ki naj bi jih svetovna organizacija storila v takšnem položaju. Bili so namreč trije predlogi. Po prvem, ki ga je podprla tudi delegacija ZDA, bi vsi ukrepi za zmanjšanje sevanja koristili človeškemu zdravju, v številnih zmanjšanje števila poskusov z atomskim orožjem, ukrepi za učinkovito kontrolo nad vsemi viri sevanja pa so odvisni od »narodnih in mednarodnih sklepov zunaj pristojnosti Odbora. Po drugem predlogu, ki ga je sprožila ZSSR, podprli pa sta ga CSR in ZAR, vsem ko sta se Belgija in Indija glasovanju vzdržali, bi morali takoj opustiti poskuse z atomskim orožjem. Tudi Indija je sprožila svoj predlog, v katerem je rečeno, da so prišli znanstveniki do sklepa, da je vsako povečanje nasevanja ozračja z atomskim sevanjem škodljivo, da se ga je treba ogibati in da so atomski poskusi glavni vir za povečanje sevanja.

Korak k normalizaciji

Normalizacija stikov med Kairo in Parizom, skaljenih s tristransko agresijo na Egipt leta 1956, je dobila nove pobude. Pred dobrim mesecem so predstavniki ZAR in delničarjev bivše Sueške družbe naposled podpisali sporazum o delni odškodnini delničarjem za nacionalizacijo družbe. Prejšnjo sredo pa so storili še korak naprej. Pariz je po enem letu pogajanj in prekanjanju privolil in bo plačal 57,4 milijona dolarjev kot svoj delež odškodnine za škodo, storjeno z agresijo na Suez. Hkrati je bila s sporazumom ukinjena sekvestracija francoske imovine v Egiptu in egipčanske v Franciji.

Sporazum z delničarji bivše Sueške družbe ima razen čisto finančne strani tudi svoje politično obelježje. Ustvaril je ugodnejše vzdušje za celotno ureditev medsebojnih stikov treh dežel. Med Kairo in Parizom na eni strani in Londonom na drugi strani je ostalo še precej odprtih vprašanj. Finančna pogajanja, ki so se začela v začetku lanskega leta, so v marcu prekinili, čeprav so bili že dosegli nekatere kompromise.

London in Pariz sta vztrajno odklanjala zadovoljitev osnovnih in upravičenih zahtev Kaira po odškodnini za škodo, ki jo je povzročila agresija. Sporazum z delničarji bivše Sueške družbe je še enkrat potrdil dobro voljo vlade v Kairu, da stori vse, kar je v njenih močeh, da se medsebojni stiki uredijo. Postalo pa je očitno, da je to odvisno predvsem od političnega realizma vlad v Parizu in Londonu.

Prva je reagirala Francija. Nadaljevala je finančna pogajanja z ZAR, ki so zdaj privedla do sporazuma o ureditvi medsebojnih finančnih terjatev. Ta poteza

Ameriško orožje za Tunizijo

Washington, 15. avg. (AP) — Uradni ameriški predstavniki so sinoči izjavili, da so ZDA poslale v Tunizijo nove količine lahkega orožja, ki je namenjeno tunizijskim policijskim silam. O tem orožju in o vrednosti pošiljke niso sporočili nobenih podrobnosti. Kakor so izjavili ameriški predstavniki, je za ameriško orožje zaprosil predsednik Burgiba že lani, nakar je novembra prišla v Tunis ameriška komisija, da bi ugotovila, za katero vrsto orožja se zanima Tunizija.

Za ta predlog je glasovalo 5 delegacij, 5 jih je bilo proti, 5 pa se jih je vzdržalo.

Ni brez pomena, da se vsi trije predlogi ujemajo v mnenju o škodljivosti eksplozij atomskega orožja. Res je težko nestrinjati se z indijsko formulacijo, da so atomski poskusi glavni vir za povečanje sevanja. Vtem ko o večjih ali manjših posledicah ostalih virov sevanja še zmerom razpravljajo in jih znanstveno proučujejo, je neovrgljivo dokazan katastrofalni učinek eksplozij atomskega orožja. Posledice takšnega sevanja že čutijo na Japonskem. Atomске bombe niso samo ubile prebivalceve Nagasakija in Hirošime, marveč so okužile vse življenje na tem področju. Vsi, ki so napad preživeli, čutijo posledice uničujočega vala eksplozij prvih dveh atomskih bomb in čutili jih bodo še prihodni rodovi. Enake posledice imajo tudi razni poskusi z atomskim orožjem na Pacifiku. Čim bolj se zadnje čase množe, tem večje je tudi število žrtev zlasti med japonskimi ribiči, medtem ko druge hude posledice samo slutimo.

Te izkušnje in zavest o škodljivosti eksplozij atomskega orožja morajo tako ali drugače priti do izraza tudi v sprejemanju ustreznih sklepov. Morda je največja zabloda poskušanje, da bi dozdevno ločili proizvodnjo »čiste bombe«. Kakšne namene bi imela »čista bomba« (znanost dvomi, da bi takšno bombo sploh lahko izdelali), če bi se moral ves človeški rod zaradi tega iznakaziti ali podvržiti uničenju?

Do takšnih zmotnih in nevarnih gledišč pridemo seveda, če jedrsko energijo presojava izključno z vidika vojne. V tem je glavnim problemom največja nevarnost, pa tudi kažipot/za izhod iz te zagate propada. Če bo namreč svet imel pred očmi potencialne mirnodobne možnosti jedrske energije, ni dvoma, da bodo vsa pota vodila k prepovedi poskusov z atomskim orožjem. Če so ti poskusi glavni vir povečanja sevanja, v čemer se vsi strokovnjaki strinjajo, tedaj je treba takšne poskuse opustiti.

Upajamo, da bodo Združeni narodi na septembrskem zasedanju povzeli sklepe iz poročila Znanstvenega odbora in storili ustrezne ukrepe. Znanstveniki opozarjajo... V. Teslić

KONEC EMBARGA?

Številne britanske proizvode bodo lahko zdaj prosto izvažali na Kitajsko, v SZ in vzhodnoevropske dežele — Tudi ZDA napovedujejo »važne spremembe« v svoji izvozni politiki do vzhodnih držav

London, 15. avg. (Tanjug). — Z današnjim dnevom so bili številni britanski industrijski proizvodi oproščeni embarga in količinske kontrole ter jih lahko prosto izvažajo v LR Kitajsko, SZ in druge vzhodnoevropske dežele.

Na podlagi sporazuma, ki ga je sredi julija dosegla posvetovalna skupina v Parizu (Japonska in atlantske dežele brez Islandije) je britanska vlada da-

»Znanstvena« raketa

Cape Canaveral, 15. avg. (AFP). Iz poskusnega centra Cape Canaveral na Floridi so sinoči izstrelili raketo doslej neznanega tipa, ki je namenjena za zbiranje nujno potrebnih podatkov o potovanju človeka v vesoljstvo. Na podlagi podatkov, ki jih bo posredovala raketa, naj bi tudi izpopolnili znanje o radiaciji v različnih višinah.

GOSPODARSKI POLOŽAJ V GRČIJI

Zmanjševanje primanjkljaja

Atene, 15. avg. (Tanjug). — Po več letih se je Grčiji v prvi polovici tega leta posrečilo zadržati naraščanje trgovskega primanjkljaja. Medtem ko je znašal njen zunanjetrgovinski primanjkljaj v prvih šestih mesecih lanskega leta 1,48 milijarde drahem, se je letos zmanjšal na 870,5 milijona drahem. Vrednost grškega uvoza v prvem trimesečju tega leta je znašala 3,596 milijarde drahem, kar je za 1,4 odstotka manj kot v lanskem letu, vrednost izvoza pa se je povečala na 2,699 milijarde drahem oziroma za 14,1 odstotka v primerjavi s prvim četrtletjem lanskega leta.

V krogih grške vlade izražajo prepričanje, da se bo primanj-

Poizkusi z raketami na Japonskem

Tokio, 15. avg. (AP). V okviru programa mednarodnega geofizikalnega leta bodo na Japonskem izstrelili v septembru 6 raket. Rakete »Kapa-6« v dveh nadstropjih bodo izstrelili iz poskusnega centra Akita v Mičikavi. Raketa »Kapa-6« je dolga 6 m, teška je 225 kg in doseže hitrost, ki je petkrat večja od hitrosti zvoka.

Vnovič na dnevnem redu

New York, 15. avg. (AFP). Predstavniki Cejlona, Malaje, Gane, Grčije, Haitija, Indije, Indonezije, Irana, Iraka, Združene arabske republik in Urugvaja so poslali generalnemu sekretarju Hammarskjöldu poslanico, v kateri zahtevajo, naj bi na dnevni rednega zasedanja Generalne skupščine OZN sprejeli vprašanje rasne diskriminacije v Južnoafriški uniji. To vprašanje je že bilo na dnevnem redu šestih prejšnjih zasedanj Generalne skupščine OZN.

nes objavila seznam industrijskih proizvodov, ki jih lahko britanski trgovci brez omejitev izvažajo v vzhodne dežele.

Med najvažnejšimi so civilna letala in motorji, nekatere naprave za tovarne in vrtni stroji, električni aparati, motorji, turbine, stroji za izdelovanje radijskih cevi, industrijski diamanti in orodje, tankerji raznih vrst, ribiške ladje in vsa vozila razen tistih, ki so namenjena za vojaško uporabo, nadalje krogljenci, ležaji, aluminij, baker in razna goriva za reakcijska letala.

Velika Britanija je prva dežela, ki je objavila seznam proizvodov, katere bodo izvažali na Kitajsko in v vzhodnoevropske dežele. Vzlic amerškemu nasprotovanju se je Velika Britanija že prej, ko je iskala nova tržišča za svojo industrijo, da bi omilila posledice ameriške recesije in v celoti zapostavila svojo industrijo, zavzemala za razširitev trgovine z Vzhodom.

V Washingtonu pa so objavili poročilo ministra za trgovino Sinclaira Weekska, ki pravi, da bodo ZDA uveljavile »važne spremembe« v svoji izvozni politiki do Sovjetske zveze in drugih socialističnih dežel. Se nadalje pa vztrajajo pri popolni prepovedi trgovine s Kitajsko, Severno Korejo in Severnim Vietnamom.

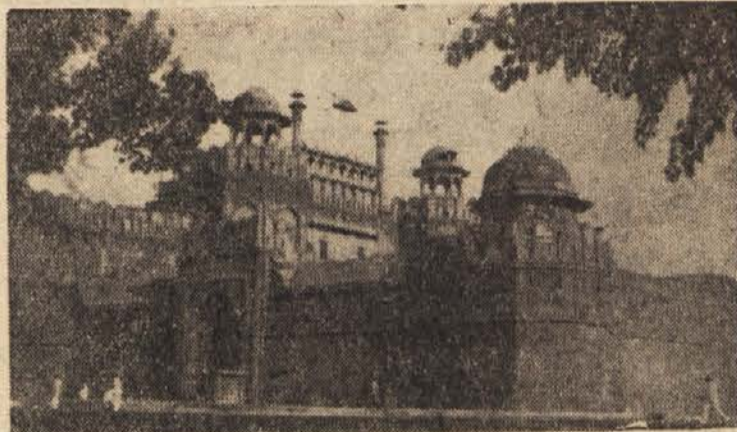
Poročilo ameriškega ministra za trgovino ne pove, katere proizvode, ki jih je bilo doslej prepovedano izvažati v vzhodne dežele, bodo odslej lahko izvažali, marveč samo ugotavlja, da bodo za določitev novega seznama ameriškega izvoza v omenjene dežele potrebovali nekaj časa.

Hammarskjöldovo priporočilo

New York, 15. avg. (AP) Generalni sekretar OZN Hammarskjöld je včeraj priporočil, naj bi se nedolgočas podaljšali in razširili dejavnost znanstvenega odbora OZN za proučevanje posledic atomskega sevanja. Hammarskjöldovo priporočilo bodo predložili Generalni skupščini OZN na letošnjem rednem zasedanju, ki se bo začelo 16. septembra.

Nov načrt za Ciper?

London, 15. avg. (Tanjug). — Londonski poluradni krogi napovedujejo, da bo britanska vlada nočjo objavila poročilo o nekaterih spremembah v britanskem načrtu o Cipru, ki so ga sprejeli junija letos. Nove sklepe je britanska vlada sprejela po razpravi o ciprskem problemu, ki jo je imela po vrnitvi ministrskega predsednika Macmillana iz Aten in Ankare. Zvedelo se je, da je Velika Britanija že seznanila grško in turško vlado s spremljenim britanskim načrtom.

»Rdeča trdnjava« v New Delhiju

ENAJSTA OBLETNICA INDIJSKE NEODVISNOSTI

PROTI UPORABI SILE

Govor predsednika vlade Nehruja — Težnjam arabskega sveta po svobodi in neodvisnosti je treba zadostiti

New Delhi, 15. avg. (Tanjug). V Indiji praznujejo danes enajsto obletnico indijske neodvisnosti. Sirom po deželi prirejajo priložnostne svečanosti, časniki pa so dali izžlji v povečanem obsegu s posebnimi prilogami o poti, ki jo je doslej prehodila Indija. Glavna proslava je bila davi v New Delhiju pred »rdečo trdnjavo«. Proslave se je udeležila velika množica ljudi. Malo po sedmi uri je ministrski predsednik Nehru pregledal enote indijske vojske. Množica ga je viharo pozdravljala.

Nehru je imel priložnostni govor v hindujščini, v katerem se je največ zadržal pri notranjih problemih Indije ter poudaril uspehe, ki jih je Indija dosegla. Dejal je, da čaka deželno še mnogo truda, da bi se otresla gospodarske zaostalosti in se uvrstila med gospodarsko razvite dežele. Rekel je, da je žalostno, da še danes po enajstih letih neodvisnosti v nekaterih delih dežele niso prenehali neredi, nasilja in celo umori, pri čemer je očitno mislil nered, ki od časa do časa izbruhnejo v nekaterih indijskih pokrajinah. Zavedati se moramo, je dejal Nehru, da v Indiji ne moremo imeti ne svobode, ne socializma

in ne demokracije, če skušamo naše sklepe s silo uveljavljati. Menil je, da sta svoboda in enotnost za Indijo največje važnosti in da brez tega dežela ne bi mogla napredovati. Ko je govoril o splošnih razmerah na svetu, je Nehru dejal, da imajo veslele dandanes moč, ki lahko povzroči razdejavanje sveta. Toda z uporabo sile, z nasiljem ni moč zavladati svetu. To lahko dosežemo samo po poti miru in to, čeprav počasi, na

svetu vedno bolj razumejo. Vele-sile se oborožujejo, ker se boje druga druge.

Kar zadeva položaj na Bližnjem vzhodu, je Nehru izrazil prepričanje, da nekatera znamenja kažejo na pomiritev v tem delu sveta. Upamo, je rekel, da bo težnji arabskega sveta po svobodi in neodvisnosti v kratkem zadosteno in da bodo arabski narodi dosegli, kar želijo. Brez tega pa ni miru na svetu, je na koncu poudaril Nehru.

ENA IZMED DOSLEJ NAJHUJŠIH LETALSKIH NESREČ

99 pogrešanih

Galvay (Irška), 15. avg. (Reuter). — Na letališču v Sanonu so sinoči sporočili, da so nehali iskati trupla žrtev velike letalske nesreče, ki je zadela potniško letalo »Super Constellation« holandske družbe KLM. S tem je tudi konec upanja, da bi bil kdo izmed 99 ljudi v tem letalu preživel nesrečo. Področje kakih 100 milj zahodno od Irske so temeljito preiskali.

Letalo je zapustilo letališče včeraj ob 15.05. Kmalu pa so

radijski signali z njega utihnili. Čez dve uri so ga začeli iskati. Z letalom je potovalo 46 ameriških, 12 holandskih, 6 državljani ZAR, 2 izraelska, 1 angleški, 1 poljski in 1 madžarski potnik. Iz katerih držav so bili ostali potniki, še niso ugotovili. V okolici ponesrečenega letala so našli doslej 33 trupel. To je ena največjih letalskih nesreč na svetu, katere vzroka še niso pojasnili.

PISMO IZ NEW YORKA

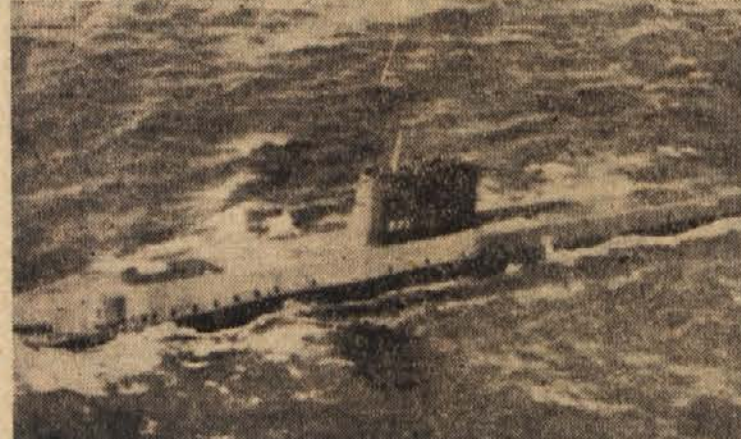
Nekateri vidiki uspeha »Nautilusa«

plula, so nekoliko dramatično in skrivnosten opozorili javnost, da je treba pričakovati važne vesti iz Washingtona. Na sedežu OZN v New Yorku so sprejeli to opozorilo sredi burnega in napetega položaja, ki so ga povzročile zadnje srednje-vzhodne krize, Marsikdo je mislil, da gre za obvestilo o prenehanju ameriških atomskih poskusov. Med novinarji, preobloženimi z delom v zvezi s težavnimi političnimi narave, je vzbudilo to opozorilo manj pozornosti, kakor bi jo bilo vzbudilo v drugačnih okoliščinah. Znanstveniki pa so »Nautilusovo« pot čez »vrh sveta« ocenili kot izredno pomemben do-

govor v New Yorku so poudarili šestitko sovjetskih znanstvenikov njihovim kolegom na konferenci mednarodnega geofizikalnega leta v Moskvi s priznanjem za prvi uspeh te vrste na svetu in v zgodovini.

Na prvi podvodni vožnji med vzhodno in zahodno poloblo je bilo na »Nautilusu« 116 članov posadke in znanstvenih opazovalcev. Pred 20 leti je takšno potovanje — samo čez Južni tečaj in v knjigi Julesa Verne »Dvajset tisoč milj pod morsko gladino« opravil kapitan Nemo v podmornici »Nautilus« na pogon z natrijevim kloridom, ki so ga pridobivali iz morske vode. Ded »Nautilus« je ostal v literaturi, istoimenski vruk na pogon z jedrsko energijo pa je povečal število dosežkov močne in daljnovidne domišljije velikega francoskega pisatelja znanstveno-fantastičnih trjenj. Drugič, vojaška stran te možnosti romanov iz konca minulega stoletja. Je samo nov prispevek — sam po sebi in Atomski »Nautilus« je s to polarno vožnjo izpričal, da je v polni meri zaslužil ime podmornice Julesa Verne in kapitana Nema.

»Nautilus« je veteran ameriških atomskih podmornic. Z njim so začeli, prevozila 15% pod vodo. Že lani je večkrat plul pod ledeno skorjo. Drugi dve atomski podmornici »Morski volk« in »Skate« sta prevozili manj, prva 48.500, druga pa 28.800 milj. »Sabljač« in »Sargo« sta dve noviji podmornici, ki so ju lani spustili kušnje z uporabo jedrske energije v sprev morje. Letos poleti pa se jima bosta pridružili še dve: »Morski zmač« in »Tri-

»Nautilus«

INOZEMSKI TURIZEM nam mora dati še več deviz

- Po novih predpisih mora
- biti cenik penzijskih
- uslug za prihodnjo se-
- zono dostavljen inozem-
- skim turističnim agen-
- cijam do konca oktobra

Dotok deviz iz inozemskega turizma zavzema v naši plačilni bilanci z inozemstvom zelo važno mesto. Ta devizni dohodek, ki predstavlja nekakšen nevidni izvoz, je lani dosegel okrog 2,6 milijarde deviznih dinarjev, letos pa bo vsekakor še večji, saj smo že v prvem polletju zarnamovali za 25 odstotkov več prenočitev kakor lani v istem razdobju.

tega še ne moremo sklepati, kakšen uspeh se obeta za vse leto (verjetno se je tudi obračun inozemskih turističnih ustanov deloma zakasnil), vendar je ta pojav dal zainteresiranim organom povod, da raziskujejo vzroke zaostajanja pri dotoku deviz od turizma, kar se je v manjšem obsegu pokazalo že lani. Eden izmed vzro-

Angliji za 55 odstotkov, v Danski za 49 odstotkov, v Belgiji za 45 odstotkov, v Švici in Švedski za 35 odstotkov itd.

PRIPRAVE ZA PRIHODNJO SEZONO

Za prihodnje leto napovedujejo še večji obisk inozemskih gostov, sodeč po velikem zanimanju inozemskih turističnih agencij. Seveda pa se bodo te napovedi uresničile le, če ne bomo ponavljali napak iz leta 1956, ko smo zaradi nepravčasne objave in pretiranega zvišanja penzijskih cen utrpeli občutno nazadovanje števila inozemskih turistov. Na letošnji skupščini Gostinske zbornice LRS so zato sklenili, da morajo turistični gostinski obrati letos pravočasno objaviti cene za prihodnje leto in jih med sezono ne smejo spreminjati, če pa je iz objektivnih razlogov sprememba le potrebna, tedaj morajo o tem obvestiti zbornico.

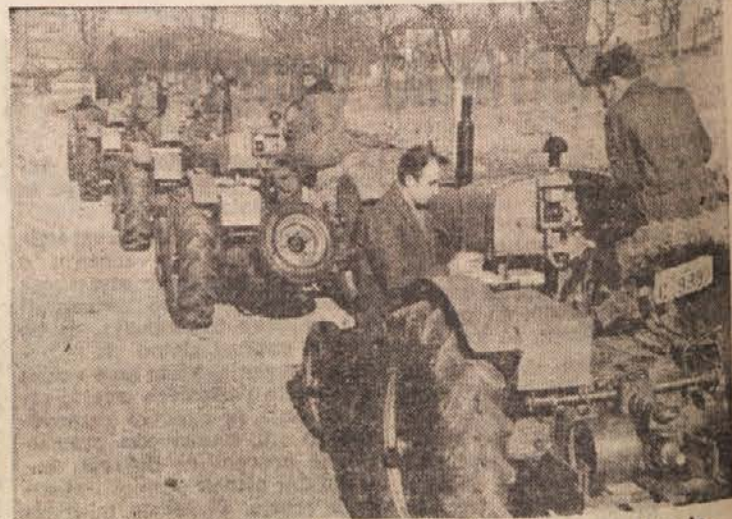
Tak postopek je zdaj določen tudi z novimi zveznimi predpisi. Pretekli mesec je Zvezni izvršni svet razširil odlok o evidenci in kontroli cen na gostinske organizacije, ki dajejo penzijske uslugе turistom. Cene morajo dostaviti republiški gostinski zbornici, morebitno zvišanje pa smejo uveljaviti šele trideset dni po prijavi, pri čemer morajo predložiti tudi stare in nove kalkulacije, podatke o izkoriščanju kapacitet ter o dohodkih in izdatkih. Zbornica pa mora ta sporočila s svojim misljenjem dostaviti republiškem sekretariatu za blagovni promet.

DO OKTOBRA MORAJO BITI SPOROČENE INOZEMSTVU PENZIJSKE CENE ZA L. 1959

Po navodilih k temu odloku morajo razen tega gostinske organizacije, ki nudijo penzijske uslugе domačim in tujim turistom, do konca avgusta sporočiti republiški gostinski zbornici penzijske cene za prihodnjo turistično sezono, zbornica pa jih mora dostaviti Zvezi gostinskih zbornic Jugoslavije do konca septembra, nakar bo Zveza sestavila cenik penzijskih uslug in ga do konca oktobra dostavila inozemskim turističnim organizacijam. Ostali gostinski obrati, ki ne nudijo penzijskih uslug inozemcem, pa morajo svoje penzijske cene sporočiti do konca januarja.

Glede na te predpise so Okrajne gostinske zbornice že sklicale na terenu sestanke s podjetji. Pri

obravnavanju tega vprašanja je postavljeno načelo, da je treba pri določanju penzijskih cen upoštevati predvsem tržne pogoje. Nesmiselno bi bilo zviševati cene, če ni zagotovljeno izkoriščanje razpoložljivih kapacitet. V prihodnjem letu bo naše turistično gostinstvo skušalo predvsem bolje izkoristiti kapacitete izven glavne sezone. Zato bodo podjetja v predsezoni in poziciji določila večje popuste. To politiko podpirajo tudi zvezni organi, ki proučujejo možnosti za uvedbo popustov na železnici v predsezoni in posezoni. Letos se gostinske organizacije v zvezi z določanjem cen tesneje povezujejo tudi z ljudskimi odbori, ki so prav tako živo zainteresirani, da se vodi smotrna in pametna turistična politika in politika cen.

Beograd, 15. avg. (Tanjug). V industriji traktorjev in strojev v Novem Beogradu bo začel do konca septembra obratovati nov obrat za montažo traktorjev »Ferguson«, ki jih izdeluje ta tovarna po licenci istoimenske angleške tvrdke. Zmogljivost novega obrata znaša 4500 traktorjev letno. V tovarni menijo, da bodo že ob koncu leta 1959 v celoti izdelovali te traktorje. Perspektivni plan razvoja tovarne predvideva povečanje proizvodnje poljedelskega orodja vzporedno s povečanjem mehanizacije kmetijske proizvodnje. Ze leta 1961 naj bi izdelala ta tovarna 12.000 traktorjev. Direktor podjetja Cveta Milojević pa pravi, da jih bodo kmalu izdelali tudi 20.000. Do konca letošnjega leta bodo izdelali 3300 traktorjev, od teh 1000 posebej za setev in obiranje koroze.

Jadran je najprivlačnejši

milijonov več kakor lani v istem razdobju. Četudi moramo upoštevati, da daje prvo polletje približno le eno četrtino letošnjega dohodka deviz od turizma in zaradi

kov je ilegalno vnašanje dinarjskih bankovcev tako po posameznikih kakor verjetno tudi po inozemskih turističnih agencijah, ki organizirajo skupinska letovanja v Jugoslavijo z avtobusi. Zato je bila nedavno izdana odredba, po kateri smejo gostinska in turistična podjetja sprejemati od predstavnikov teh agencij plačilo za storitve v efektivnih dinarjih le ob predložitvi obračuna banke ali pooblaščenega menjalnice, ki dokazuje, da izvirajo dinarji od zamenjave tujih plačilnih sredstev, na hrbtni strani pa morajo zabeležiti in potrditi prejeti dinarski znesek ter o teh zneskih voditi evidenco, ki jo kontrolirajo organi Narodne banke.

Da bo letos obisk inozemskih turistov dosegel izreden obseg, lahko sklepamo po najnovejših podatkih naših konzularnih predstavništev v inozemstvu o izdanih vizah za potovanja v Jugoslavijo. Naša predstavništva v Nemčiji so izdala letos do konca julija za 92 odstotkov več viz (računano po osebah) kakor lani v istem razdobju, v Avstriji za 75 odstotkov, v

Zvlakom izpolnjenih želja

Se ko smo stali na postajališču in pričakovali izseljence iz Westfalije, sem prišel v stik s to zemljo in njenimi ljudmi, med katerimi je toliko Slovencev. Na peronu je bilo namreč tudi lepo število takih, ki so se že pred letom 1950 vrnili za zmerom v domovino iz Westfalije in sedaj delajo v Trbovljah, Zagorju, Velenju ali pa v Kočevju. Zanimalo me je, kako je s temi ljudmi, kako bodo sprejeli znanca in prijatelja in kaj jim bodo vedeli povedati.

Ana Podbevškova, ki sedaj živi v Kočevju, se je vrnila z možem rudarjem že leta 1948. Dobrodušna žena se je nestrpno ozirala v stran, od koder naj bi prisopihala lokomotiva s tako »dragocenim tovorom«. V rokah ni imela cvetja, kot toliko drugih. Opazila je, da se čudim njenemu naročju, v katerem je bilo vsega, le rož ne.

»Eh, kaj, stari Slovani so bili preskrbniki. Zakaj jim ne bi nazdravila z vinom, če ga imam in zakaj ne bi našli pleča, ko sem sama s svojim trudom zredila pujsa.«

»In Vi? Kako gre?«
»Nobene sile nam ni!«

Tisoč rok je po zraku izrelo dobrodošlo gostom. Se ni utihnil vrisk lokomotive, ki se je zaman trudila, da bi zadušila tisočero vzklikov z vlaka in postaje, že je po prostoru zadonel vrisk, kakršnega ni zlepa čuti. Skozil okno se je z drugimi vred sklanjala tudi žena zrelih let. Videti je bilo, da bo zdaj zdej poletela po zraku naravnost v naročje tisočglave množice na peronu. Se enkrat je zavriskala ta žena, razprostrla roke, kot da

bi hotela objeti vse, kar je videla pred seboj. Neizmerno srečo in veselje je bilo čutili na njenem obrazu in v vrisku, ki je še vedno odmeval nekje visoko nad postajo.

Stal sem in gledal. Pozabil sem na svojo dolžnost. Postal sem eden izmed tistih tisočev, ki niso prikrivali čustev. Nikamor nisem zapisal, kdo vse jih je pozdravil v imenu Izseljenjske matice in drugih. Vrisk žene mi ni šel iz glave, še manj iz srca. Zagledal sem jo na peronu, kako se objema, kako se je jokala in smejala in kako je kasneje odšla z darovi v naročju nazaj v vlak.

Lep del izseljencev iz Westfalije je bilo rojenih na Stajerskem, zato jih je lokomotiva »potegnila« vse naprej do Zidnega mostu.

Mene je prevzela v enem samem trenutku silna želja: da se popeljem s tem »vlakom zvestobe in izpolnjenih želja«, da zaživim z utripom teh delavskih src, silna želja, da sledim tistem vrisku, ki mi vse življenje ne bo šel iz spomina. Odločil sem in menim, da me v tistih minutah ne bi mogel nihče odtrgati od sklepa, da se popeljem z njimi.

Sel sem skozi številne vagonne. Čeprav razredeni, ker je v Ljubljani izstopilo skoraj polovico izseljencev, so bili polni življenja. Bilo je videti in čutili, kot da bi nekdo iz prepelnega prgišča stresal dobro voljo, smeh in skoraj otroško razpójajenost že starejših ljudi.

Zagledal sem jo v tem čudovitem »panju domovinske zvestobe in ljubezni«. Bil je je sam smeh, tja do ušes. Kako je pri-

šlo do tega, da sva se objela, še danes ne vem. Moj obraz se je znašel ob njenem. Nič nenačelnega nisem našel v tem in imel sem občutek, da je tako in nič drugače moralo že od nekodaj biti.

»Zdravo tovariš!«

Vrskajoči ženi je ime in se piše Tončka Hosner. Dawes je stara 48 let. Ko ji je bilo devet let, je odšla s svojim bratom, starim trinajst let in s sestro, staro enajst let, k svojim daljnim sorodnikom v Westfalijo. Roditelji so trem otrokom umrli. Od takrat pa do danes je Tončka že petnajstkrat obiskala domovino.

»Ne vem, kaj je v meni in kakšno kri imam. Ne morem brez domovine, vleče in kliče me, da se ne morem upirati njenim neprestanim vabilom. L. 1956 je domovino celo dvakrat obiskala. Rada bi ostala do smrti doma, vendar so vezl. preklekne, da bi ji mogla biti želja izpolnjena.

Njen obraz, ki ga je bil ena sama vedrina, je postal nenačeln doma resen in skoraj otožni. »Če bi mogla v domovini živeti, se mi zdi, da bi doživela še enkrat svojo življenjsko pomlad.«

Ko sem jo pobaral, odkod ji tako lepa slovensčina, me je začudeno pogledala:

»Kakšnega vprašanja se znebiš, tovariš!«

Lokomotiva se otepa zamud. Vagone z »Westfalci« neizprosno vodi naprej. Skoraj na vsaki postaji izstopi nekoliko izseljencev, kjer jih sprejemajo sorodniki, prijatelji. Nova radost.

V vagonih ne utihne razgovor niti za trenutek. Pogled na stare kraje oživlja zdelane in zrele obraze. Pomlad se vrača in videti je, kot da bi bil ta »westfalci vlak« zakladnica domovinske zvestobe in izpolnjenih želja, kot da vrača nazaj nekaj »s trebuchom za kruhom« pregnane z rodne grude kruha lačne ljudi.

Vse jim pride na misel, od ajdovih žgancev do kozarščke pristnega slovenskega vina. Sedaj jim tega življenje ne more iztrgati iz rok. Domovina jim bo natočila, nalila in naložila zvrhanu skledo in kozarec tistega čemur rečemo: »Zvestoba za zvestobo, ljubezen za ljubezen!«

Nerad se poslavljam. Nerad kot že dolgo ne. »Westfalci« so znajo razdajati in nekaj sebi nekaj njihovega srca so tudi meni podarili. Ne bom jih pozabil, saj so me nekaj velikih naučili: Ljubezni do rodne grude in nikoli preveč v srčute in znova stisnila roki.

»Obiskala te bom v Ljubljani. Stopi v trgovino v Copen ulici, kjer prodajajo gramofonske plošče. Povej jim, da naj me prodajo vseh bogatejšim. Amerikancem, ker ni naša ljubezen do domovine nič manjša od njihove, če ni večja.«

Zdaj jo čakam, naslov sem dal, da ji tudi jaz kupim eno izmed njenih najljubših slovenskih narodnih. Morda se bo ljubeče, ko se bo vrnila v Westfalijo in priredila, kot ima navado v svojem kraju, »domač slovenski večer« s prekajeno kranjsko klobaso na mizi in s pletenico domačega vina, ki ga bo nalila, kot največji zaklad. Spomnila da je zapustila z vsomi desetotimi, ki so z njo prišli na obisk letos avgusta v domovino, neizbrisen spomin.

Takrat v tistem večeru bomo v mislih nazdravili, na srečo vseh in naše domovine.

EP-E-0010
MADAME BUTTERFLY
CARMEN
Izvaža orkester dunajske Volksopere
Dirigent:
BERISLAV KLOBUČAR

NARTA
KREMA
OB VSAKEM VREMENU

»Neptun« premagal Djerdap

Malda »Globusova« novinarja iz Zagreba Marino Curli in Nenad Grol sta se — kot smo že poročali — odpravila na malem splavu »Neptun« iz Zagreba po Savi in Donavi v Crno morje. Najbolj tvegani del 2000 km dolge poti, ki naj bi jo preplula po načrtu v dveh mesecih, pot skozi Djerdap, sta opisala v posebni reportaži, ki jo objavljamo:

Nas splav »Neptun«, ponosno zasidran pred Velikim Gradbištem, je čakal, da bi ga potisnil v Djerdap. To je najtežavnejša etapa poti od Zagreba do Crnega morja. In vtem ko smo ondaj nestrpno čakali, je stopil k nam neki Gradbiščan in nas vprašal:

»Ce se ne motim, ste namenjeni skoz Djerdap v Kladovo?«
»Da, zakaj pa vprašujete,« smo odgovorili presenečeni sprito njegove poslovne resnosti.

»Za drva se zanimam.«
»Za kakšna drva?«
»Za tista, ki so natovorjena na splavu.«

Glej no glej, tudi ti ljudje so pesimisti, kakor Zagrebčan in Beogradljan. Od jeze smo stisnili zobe. Prevozili bomo Djerdap in na Crnem morju bomo lovili ribe in šele potlej jih bomo na »Neptunovih rebrih« spekli. Da bi se le odpeljali. Toda odhod se je zavlekel. Naposled je bila procedura končana. Sprejeti smo morali djerdapskega pilota Jova Vučića, da nas je vodil. Kajti Djerdap je »suračna zadeva«. »Neptun« pa obravnavajo ko nekakšno rečno vozilo.

DOBRO JUTRO, KOSAVA!

Na vratih Djerdapa je naš gost, stari krmar Vučić, »snel sonce«. To je bilo na račun kosave, ki ni da bi morala zavirati, ko je priplula naša »lupinica«. »Neptun« je rezal nad meter visoke valove. Vzdigovali smo se in padali, se obračali na levo in desno ter plesali. To ni bil valček, marveč vlačko, pretresujoče kolo. In to je trajalo do signalne postaje Košice.

Oddahnili smo si in popili neka šlice žganja, kajti blizal se je najnevarnejši del poti — podvodne žrle. Tesno nam je bilo pri srcu, ko smo nadaljevali pot. »Neptun« je vozil

hitro. Hitrosti nismo utegnili meriti, ker so nas čakale podvodne žrle, bučanje, vrtilne, v globinah katerih ga je izgnilo že več ladij. Ozirali se nismo ne po pečinah Karpatov ne po lepota Djerdapa. Zdej razume mo kolesarje, ki so ondan drveli po Hrvatski in Sloveniji.

Stari Jovo je kriknil od jeze. Mi pa smo odreveneli od strahu. Od nasprotni strani sta pluli dve ladiji. Zvijali smo v stran. Toda zašli smo v silne vrtilne. Okrog nas je šumela voda. Naš pelček Lesl je zavrtel. Veslali smo. Na fotoaparatu nismo nič mislili. Dvajset minut je trajalo, preden smo pripluli do vrtilne, ki nas je potegnili k bregu. Ko pa smo pristali, smo se kar susedili od utrujenosti. Čika Jovo je snel pilotsko čepico in nam pokazal že nekoliko sive lasa. Namrgodil se je:

»Dodali ste se tri bele lasel!«

NIAGARSKO ŠUMENJE
Noč smo prespali na peščenem progu pod karpatsko pečino, k vode, ki je vso noč šumela. Navsezgodaj smo pripluli v kanal Tabialjo, poln ostrih podvodnih čerl in potopljenih vlačicev. Voda je bila nizka in morali smo se jim naglo ogniti.

Pilot Jova Vučić se je čudil, kako dobro smo se izvežbali in kaj smo napravili iz našega »Neptuna«. Mi pa smo se delali važne pred tem »djerdapskim volkom«, čeprav nam je bilo tesno pri srcu, brž ko smo se približali pečini. Pokazal nam je grebene. O vsakem je rekel, da je nevaren, najnevarnejši v Djerdapu. Mi pa smo se tolažili. Ce bomo srečno pluli mimo tega, tedaj smo prevozili Djerdap, in tako je šlo kar naprej 130 km daleč.

Voda je bučala, veter žvižgal, mi pa smo drveli naprej mimo podvodnih čerl. Šumelo in bučalo (menim da šume tako Niagarski slapovi) je

tako, da nismo ničesar slišali. V ušesih so nam zvenele samo besede: »Ce bomo srečno pluli mimo tega...« smo prevozili Djerdap.»
»Ce bomo srečno pluli... Slapovi. Podvodne čerl. Voda upada. Drvimo naprej. Krmilo se nam izmika iz rok. Mislimo, da težavam ne bomo več kos.

Ce bomo srečno pluli... Kotel in izredna lepota. Toda mi drvimo v njegove nevarne vode in vrtilne. Mislimo samo, da je pod nami do dna še 50 m in da zive tedi v vodi veliki somi, ki bi nas zelo radi sprejeli. Zdej plujemo počasi. Tako pa se nam samo zdi, ker imamo najnevarnejši del poti že za seboj.

Ce bomo srečno pluli... Hura! Trojanova tabla. Torej ni več tistih »loncev« in »kottov«, v katerih bi se bili lahko »skubali«.

Malokdo, ki je videl »Neptuna« (zgoraj), je verjel zagrebškima novinarjema, da bosta vztrajala do Crnega morja. Če ne drugje — tako so mislili oni — jima bo srce zlezlo v hlače v Kasamu (spodnja slika). Toda nista se ustrašila...

Tekija, Djerdapski pilot nam čestitajo, mi pa božamo in trepljamo »Neptuna«.

Šipski kanal! Zadnja nagla vožnja. Železničarji s šipskega vlaka nas gledajo in majejo z glavami.

Kladovo. Zavozili smo na pečino Guravo, pa smo se kmalu odlepili od nje. Šar smo tudi v tem izkušeni...

Zadnja brzovjaka iz Jugoslavije. Prispeli smo v Prahovo. Stop. Prestel smo nove sive lasa na glavi »sudovitega djerdapskega pilota Jova Vučića in se poslovili od nje. Stop. Čakajo nas obmejne formalnosti in vodna pustinja Donave. Stop.

Posadka »Neptuna«. N. Curli, N. Gol.

OKRAJ
CELJE

KORAK NAZAJ

GOSTIŠČA BREZ SADNIH SOKOV

Pred leti, ko je v Celju še obratovala tovarna sadnih sokov CELEIA-SAD, je bilo moč v vseh mestih kupiti razredčene in koncentrirane sadne sokove. Predvsem je bil zelo iskran borovničev sok, katerega je omenjeno podjetje v času turistične sezone prodalo na vse strani ogromne količine. Mimo tega so potrošniki lahko kupili v ličnih steklenicah (vsebine 2 del) tudi jabolčni sok ter grozdni sok. Iz leta v leto je bilo razveseljivo ugotavljati, da potrošniki naravnih sadnih sokov niso in bi nevedno še narahčali. Ljudje so se začeli navajati na sokove. Zlasti mladih je bilo zmeraj več, ki so srkali te vse brezalkoholne pijače.

Zaradi številnih finančnih težav celjske tovarne in zaradi zastarelosti obrata za proizvodnjo sokov so tovarno ukiniteli. Osnovna sredstva so odstopili tovarni v Ajdovščino. Od tedaj naprej ni moč več kupiti sadnih sokov, razen malinova v koncentratu, embaliranega v 0,5 in litrskih steklenicah. Zaman sprašuje gost v

V Celju bodo uredili tri zavetišča in tri otroška igrišča

Na iniciativno stanovanjske skupnosti bodo jeseni v Celju začeli urediti za otroke tri nova zavetišča ter tri igrišča na različnih krajih. Starši, ki so čez dan zaposleni, imajo težave, ker v vrtec ne sprejemajo večjega števila otrok. Stroški za bivanje predšolskih otrok v zavetiščih ne bodo visoki.

Na Podmeljskem sedlu bodo odprli kočjo

V nedeljo, 17. avgusta, bodo trboveljski lovci odprli kočjo na Podmeljskem sedlu. Slovesnosti se bo udeležila tudi najboljša amaterska godba na pihala v Jugoslaviji — delavska godba iz Trbovelj. Po otvoritvi bo pred kočjo lovsko igrišče.

Most ni vzdržal

Ko je pred dnevi tovornjak S-4887, last Zvezarne Store, peljal čez most v Jurkloster (pred KZ), je most začel popuščati pod težo tovora. Tovornjak s 7 kubnimi metri drv je bil na drugem koncu mostu, ko so se začeli lomiti mostovniki. Sofer je pristal na pti in tako uspel večji nesreči. Pristojni organi LM so potem most zaprli.

Leseni most pred KZ v Jurklosteru ni imel oznake o nosilnosti. Gorje primer na cesti Jurkloster-Rimnice Toplice opozarja na večjo nevarnost in skrb za to, da pristojna uprava za ceste vendarle dokončno uredi slabe mostove.

Smrtna nesreča na Vrhniku

V četrtek, ob 20. uri je prišlo po nepravilnosti pešca 88-letnega Antona Tršarja do hude prometne nesreče, pri kateri je bil Tršar tako hudo poškodovan, da je v nekaj minutah podlegel poškodbam.

Skolzi Vrhniku je v smeri Postojne peljal nek tovornjak, iz obratne smeri pa je prihajal osebni avtomobil S 336, kateremu je opravljal M. M. Tršar, verjetno ni opazil teje avtomobila, kajti tik za tovornjakom je prekal cesto in se znašel pred osebni avtomobilom. Voznik avtomobila ni več mogel nesreče preprečiti. Zbil je Tršarja po čestitku, kjer je obelzjal s hudimi poškodbami in v nekaj minutah umrl.

**RAZPISNA KOMISIJA
OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA
MARIBOR-CENTER**
razpisuje

na podlagi čl. 33 in 37 Zakona o javnih uslužbenih (Ur. list S.L.R.J. št. 53/57) naslednja delovna mesta v upravi Občinskega ljudskega odbora Maribor-Center:

1. načelnika oddelka za notranje zadeve
2. šefa oddelka za prosveto
3. šefa trgovskega inšpektorata
4. referenta za plače v odseku za delo
5. referenta za niške in visoke gradnje v odseku za komunalne zadeve
6. analitika v oddelku za finance
7. finančnega inšpektorja
8. dva referenta v oddelku za narodno obrambo
9. referenta za javni red in mir v oddelku za notranje zadeve
10. referenta za požarno-varnostno službo in civilno zaščito v oddelku za notranje zadeve
11. referenta za štipendije in kulturno-prosvetno dejavnost v odseku za prosveto
12. trgovskega inšpektorja
13. referenta za vključevanje mladine v uk pri Posredovalnici za delo
14. referenta v odseku za proračun
15. sedem strojepejsk
16. štiri pisarniške moči
17. dva risarja v Upravi za gradnjo in regulacijo

Pogoji: za delovna mesta pod 1, 2, 4, 5, 6 in 7 se zahteva višješolska izobrazba ali srednješolska izobrazba z večletno prakso v ustrezni stroki. Za delovna mesta pod 3, 8, 9, 10, 11, 12, 13 in 14 se zahteva srednješolska izobrazba s primerno prakso v ustrezni stroki. Za delovno mesto pod 15 se zahteva dvoletna administrativna šola ali ustrezna nižješolska izobrazba z znanjem strojepejsja. Za delovna mesta pod 16 in 17 se zahteva nižješolska izobrazba. Za delovna mesta pod 1, 2, 3, 5, 6, 7, 12 in 15 bodo zagotovljena samška ali družinska stanovanja.

Prošnje, kolkovane s 180 din državnih takse in 95 din občinskih takse, morajo kandidati vložiti v vložišču osebno ali po pošti ObLO Maribor-Center.

Razpisna komisija ObLO Maribor-Center

3074

gostilni za sokovi. Od brezalkoholnih pijač so samo »cocta«, razne oranžade, ki jih proizvajajo zasebniki, ter še koncentrirana umetna oranžada in limonada. In to je najbrž vse. Torej, korak nazaj.

Potrošniki sokov ne morejo razumeti, da domovina tako raznovrstnega sadja ne premore ustreznega obrata, kjer bi proizvajali za domače potrebe zadostne količine naravnih sadnih sokov. Vsi vemo, kako zdravniki so sadni sokovi in kako nujno jih potrebuje človekov organizem. Vendar pa vse premalo storimo, da bi to vprašanje zadovoljivo rešili.

Letos proizvajalci skoraj ne vedo, kam bi s sadjem. Ogromne količine jabolk in hrusk bodo predelali v jabolčnik, delno pa tudi v žganje. Tudi pridelek malin, ribezlja in borovnic je bil letos izreden. Surovin je torej dovolj in če bi bila organizirana proizvodnja sadnih sokov, bi lahko odkupili dovolj sadja po razmeroma nizkih cenah. Spričo nizke cene osnovne surovine bi tudi sadni sokovi lahko bili sorazmerno poceni, torej dostopni vsem slojem potrošnikov. Toliko o težavah in skrbih okrog naravnih sadnih sokov.

V Lučah ob Savinji popotnik spozna redkost za naše razmere: gostilno brezalkoholnih pijač Amalije Bergine. Čista resnica!

Od vsepo vsod

Spomnili so se na grad pri Gradu

Pri Gradu v Prekmurju stoji staro grajsko poslopje, ki je zaščiten kulturni spomenik. Kljub temu je to poslopje bilo po zadnji vojni prepusteno v lasti in v upravljanju nekoga, ki je zaradi tega nastajala dokajšnja škoda. Zato je tempelj razveseljiva odločitev ObLO, da bo obnovil tisti del gradu, ki je še najbolj ohranjen. Obnovljene prostore bodo uredili v pisarne ali kotičke množičnih organizacij. To pobudo so toplo pozdravili tudi v krogih republiškega Zavoda za varstvo kulturnih spomenikov in jo ocenili kot vzgledno gesto, saj gre tudi v tem primeru za

Sirom po naši ožji domovini zadržuje organizacije građe mnogo bolj ali manj rentabilne obrate, kjer bodo predelavali različne kmetijske pridelke. V te namene vlagamo sto in sto milijonov dinarjev. Toda, mar ne bi mogla neka zadržna organizacija v najbolj rodni sadjarskih predelih investirati tudi obrat za proizvodnjo sadnih sokov? Sicer pa je vseeno, kdo naj bi to opravil. Glavno je to, da bi s tem proizvajalci sadja dobili nove možnosti za prodajo svojih pridelkov, sto tisoči potrošnikov pa pričakovane sadne sokove. F. Krivec

Posvet na tajništvu OLO Celje

Celje, 16. avgusta. — Tajništvo za gospodarstvo OLO Celje je večeraj sklicalo posvet okrajnih in občinskih tržnih inšpektorjev, predstavnikov nekaterih združenj organizacij in predstavnikov zbornic.

Razpravljali so predvsem o dveh zelo važnih vprašanjih: O novih posejnih odkupih goveje živine ter o projektu s kmetijskimi pridelki in o skrbi za ozimnico v večjih potrošniških središčih.

Na posvetu so med drugim sklenili, da bodo v prihodnje na območju celjskega okraja le združeni dogovori, kjer naj bi kot edini kupec nastopala kmetijska zadruga.

Podrobneje bomo poročali v jutrišnji številki.

Umetno jezero pri Predvdvoru bo že v nedeljo vabilo kopalce

V nedeljo bo v Predvdvoru nad Kranjem otvoritvena svečanost pri novozgrajenem umetnem jezeru, ki ga je zgradilo Turistično društvo. Jezero leži na samem, med gozdom in travnikom pod Zaplato in Storičom. Služilo bo predvsem turizmu, za kopanje in čolnarjenje.

Se pred dnevi so delavci marljivo delali v dveh izmenah, da bi bilo delo čimprej opravljeno. Dela so se sicer zaradi neugodnega terena zavlekla za dobrih 14 dni. V jez, ki je dolg okrog 30 m in visok 10 m, so morali vgraditi več tisoč ton betona in gradbenega materiala, da bo lahko zadržalo veliko količino vode, ki bo tvorila umetno jezero. Zdar, ko je jez gotov, se že nekaj dni nabira za jezem voda potoka Bistrice, ki izvira pod Zaplato. Jezero bo dolgo nekaj nad 300 m, široko okrog 250 m in najgloblje bo 10 m. Po predvidenih načrtih bi gradnja veljala 4.300.000 dinarjev, vendar je zdaj Turistično društvo nekaj prihranilo, ker je gradilo v lastni režiji in z domačo delovno silo. Presejani delež je prispevalo društvo, 1.000.000 dinarjev je dal iz proračuna OLO Kranj, nekaj domačini in podjetja ter Turistična zveza.

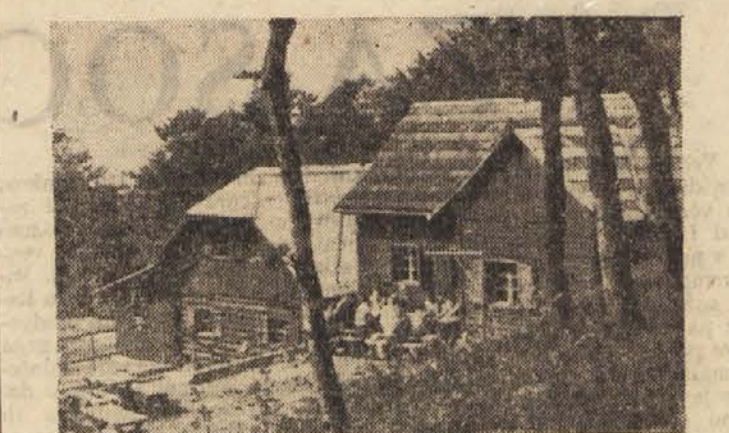
Turistično društvo v Predvdvoru računa, da bo umetno jezero poživilo turistično dejavnost, saj kranjska, trška in cerkljanska občina na svojem terenu nimajo udobnega kopališča. Največjega pomena pa bo jezero za našo mladino, ki se po letih lahkno v njem kopala, čolnarila, pozimi pa drsala po zamrzli gladini. Pobudo za gradnjo je dal tamkajšnji domačin Anton Tičar, ki je napravil načrt za jezero že leta 1943 kot partizan.

Tovarna mlečnega sladkorja v Tolminu pod streho

V Tolminu so v zadnjih mesecih precej napredovala dela pri gradnji samostojne tovarne mlečnega sladkorja. Dnevi so opravili večino zunanjih zidarskih del in je poslopje že pod streho. Zdar pričakujejo potrebno tehnično in strojno opremo iz uvoza, da bi naprave takoj začeli montirati.

KAM NA IZLET?

Na planinske postojanke v Zasavju

Planinska kočja na Mrzlici

Zasavčani kaj radi obiskujejo, zlasti v dneh dopusta, planinske postojanke v višini 1119 m — Mrzlici. Pred leti so kočjo na Mrzlici povečali in s tem pridobili več prenočišč. Kaže, da bi bilo treba kočjo še razširiti, da bi bilo na razpolago nekaj sob tudi za posamezne družine. Dostojno so imeli skoraj zmeraj težave z upravniki domov. Zdar pa so vprašanje upravnika ugodno rešili, kar se pozna tudi na prometu. Leta 1957 je obiskalo Mrzlico 4534 oseb, letos pa je ta številka že presežena in je do 9. avgusta obiskalo Mrzlico 4944 izletnikov. Pettisoči obiskovalec bo na Mrzlici priletno presenečen! Kaže, da bo letos to priljubljeno planinsko postojanko obiskalo 10.000 ljudi. Na Mrzlici je sedaj vse polno. Celodnevna oskrba stane 600 dinarjev, hrana je okusna, postrežba dobra, tako da so gostje prav zadovoljni. Prav tako je zadovoljiv obisk tudi na postojankah: na Kalu, Kumu, Zaslavski gori in Partizanskem vrhu. Predvsem obiskujejo omenjene planinske postojanke rudarji, ki se radi odločijo, da prebijajo dopust v planinah. Če bi začeli posamezni kolektivni urejati počitniške domove tudi po planinah, bi bil obisk na planinah mnogo večji.

PRED ZAKLJUČNO MANIFESTACIJO V SPOMIN NA SUTJESKO

SPOMENIK PADLIM

Stal bo na Trnovem nad Novo Gorico ter naj bi ga odkrili 14. septembra v okviru največje letošnje manifestacije bivših bojevnikov na Primorskem — Ob enajsti obletnici priključitve Slovenskega Primorja ter v spomin na Goriško fronto bodo odkrili tudi spomenika padlim delavcem anhovske tovarne cementa in sajona ter padlim borcem na Vogrskem

Predsednik Okrajnega odbora Zveze borcev v Novi Gorici, ljudje poslavec tovariš Franc Skok je te dni na tiskovni konferenci seznanil novinarje s pripravami

na nekaj večjih manifestacij, ki jih bodo pripravili bivši bojevniki v prihodnjem mesecu. Pojasnil je, da bodo slovesnosti imele jubilejen značaj ter bodo posvečene petnajsti obletnici zgodovinskih bojev na Sutjeski, enajsti obletnici priključitve Slovenskega Primorja k domovini ter petnajsti obletnici znane Goriške fronte.

Največja letošnja manifestacija bivših bojevnikov iz Primorja bo 14. septembra v znani partizanski vasi Trnovo nad Novo Gorico, kjer bodo odkrili spomenik padlim borcem znanega IX. korpusa NOV. Spomenik bo napravljen iz kraškega kamna ter bo predstavljal 12 metrov visok štiroglav stebel s svetilnikom na vrhu. Stal bo na vzpetini nad vasjo ter bo zaradi svoje lege viden v dolino reke Soče, v spodnjo Vipavsko dolino ter v staro Gorico in Furlanijo. Načrte je napravil tov. Ravnikar, profesor za arhitekturo na Visoki tehnični šoli v Ljubljani, vsem ko so sredstva zagotovili Glavni odbor ZB NOV Slovenije, Okrajni odbor ZB ter nekatera podjetja v goriškem okraju.

Zraven spomenika bodo uredili grobnico, kamor menijo prenesti ostanke več ko 200 padlih partizanov slovenske, italijanske in drugih narodnosti, ki so se borili v sestavi IX. korpusa in garibaldinskih brigad. Zdar ležijo v osamljenih skupinskih ali posamičnih grobovih domala na vsej Trnovsko-Banjški planoti ter celo v okolici Sempasa na spodnjem Vipavskem. Požrtvovalni prebivalci Trnovskega so s prostovoljnimi delom in v težavnih okoliščinah že opravili večino terenških del ter grobnico tudi že začetnirali.

Na Trnovo bodo vozili posebni avtobusi iz vseh predelov Primorja, poseben odbor pri Okrajnem odboru ZB pa pripravlja kulturni program, ki ga bodo med slovesnostjo posredovale razne kulturne skupine in ansambli.

Dan pozneje bodo v počastitev omenjenih treh obletnic odkrili spomenik padlim članom kolektiva anhovske tovarne cementa in sajona ter spomenik padlim partizanom na Vogrskem v spodnji Vipavski dolini. Pričakujejo, da se bo omenjenih slovesnosti, zlasti pa tiste v Trnovem, udeležilo več tisoč ljudi iz Slovenskega Primorja in ostale Slovenije. M. D.

Jutri zamiriv lov na jamske globe

Okrajna lovska zveza v Novi Gorici ter lovci na spodnjem Krasu, bodo jutri dopoldne priredili na lovišču Jezero pri Komnu prvi večji lov na jamske globe v tej lovski sezoni. Gra za redke globe peljate sive barve s temno progno preko peruti, ki žive samo v goriškem okraju. Nahajajo se v globačih in jamah na spodnjem Krasu, kotanah ob reki Soči in v okolici Gragarja in Cepovana na Trnovsko-Banjški planoti ter slednjih v razvalinah nekaterih razpadajočih gradov. Skupaj se množijo na okoli tridesetih mestih. Lov nanje je težaven, ker so jamski globe lažji in bolj okretni od svojih sovrstnikov, obiljajnih globov grivarjev. M. D.

Proznanik zidarjev v Renčah na Vipavskem

V Renčah na Vipavskem bodo danes in jutri že petič proslavljali Dan zidarjev, ki ga vsako leto prireja sindikalna podružnica novogoriškega gradbenega podjetja »Gorica«. Na sporedbo bo tradicionalno zborovanje zidarjev ter več družabnih prireditev in tekmovalni v plavanju in drugih vidnih športih na reki Vipavi.

Renče veljajo za zibelko zidarske obrti v Slovenskem Primorju, znane pa so tudi zaradi svoje revolucionarne preteklosti ter zlasti po junških boju zoper okupatorje med zadnjo vojno. Kot zanimivost dodajamo, da so renški zidarji gradili večino najlepših poslopij in palač na Dunaju, v Trstu, Gorici in mnogih drugih evropskih mestih. Nekdaj ni bilo družine, kjer ne bi vsaj en član opravljal zidarskega posla. M. D.

Sobčev bajer pri Bledu je zaslovel

Pod Lesčami, 20 minut od glavne ceste LESCE-BLED, leži Sobčev bajer, ki ga je začel ObLO Radovljice predianskim preurejevali. Bajer so izklesali, pogobili in uredili v redni dotok čiste vode in tudi redni odtok vode. Bregove so obložili z rečnim kamenjem ter zgradili na več mestih betonske stopnice, ki vodijo v vodo, kakor tudi dva ograjena otroška bazena. Razen tega so trasirali tudi novo cesto, ki je sposobna za vsa vozila. Bajer ali lepše rečeno malo jezero je dolgo kakih 200 in široko kakih 100 m, in je bilo že lansko sezono lepo obiskovano. V letošnji sezoni je obisk še povečan in je ob lepem vremenu po tisoč in več kopalcev, ki se ob Sobčevem bajerju lepo počutijo. Ba-

V Zelezarni Jesenice dogradili novo SM peč

V Zelezarni Jesenice so dali v sredo v obratovanje novodograjeno SM peč. S pečo I a, ki brezhibno deluje, bodo dvignili letno kapaciteto jeklarn za okoli 40 tisoč ton, tako da bo v bodoče kapaciteta jeseniških jeklarn okoli 300 tisoč ton. S povečano proizvodnjo jeklia bo odpadlo doseganje ozko grlo v javorniških vajlarnah, ker jim vložka ne bo primanjkovalo več.

Čebele pod prho

Ljubljanski gasilci so morali z brizgalno pomiriti razjarjene čebele

Tone Strgar z Gore pri Komendi se je te dni odločil, da bo svoje čestitko črdo prepeljal na pašo drugam. Včeraj je svoje panje naložil na avtobus in jih odpeljal v Ljubljano, hotel jih je hotel spet naložiti na vlak. Na avtobusni postaji pa se mu je pripetila nezgoda...

Ob 12.27 je zazvonil telefon pri poklicnih gasilcih: »Pridite takoj na avtobusno postajo in pomirite razjarjene čebele!« se je glasilo sporočilo.

Kaj se je zgodilo? Ob razkladanju je Strgarju eden izmed panjev usel iz rok, padel s strehe avtobusa in se na tleh razbil. Vožnja in nakladanja v jutranjih urah sta čebele precej razburila. Skolzi razpoke v panju so se takoj razletele, začele obletavati potnike in jih pikati. Razjarjeni roj so potem pomirili šele poklicni gasilci, ki so čebele omolili pod vodno prho. Medtem je čebelar Tone svoj panj za silo popravil, preostale čebele pobral vanj in se s svojimi ljubljenskimi odpravil naprej na pot.

Vodna prha za čebele je bila ena najbolj nemavdnih in nevsakdanjih posredovanj poklicnih gasilcev iz Ljubljane. —MG

Meja je vabljiva za ljudi, ki jim ni nikoli dovolj denarja. Občutki morale in počtena se pri slabih umikajo možnostim za hitro obogatitev. V zadnjih treh letih je sedlo na zatolne klopi v Primorju dokajšnje številno državljansko obeh narodnosti, ki niso bili zadovoljni s tistim, kar ljudem ob meji nudi Videmski spoznajni hoteli so več in so zato prišli pred sodišče. Obtožnice sličejo druga drugi kot jajce jajcu, je podrobnosti o obilkah in obsegu tihotapstva so različne.

V novogoriških zaporih morda zdaj o tem razmišlja Josip Dugulin, gostilničar iz Ban pri Trstu. Carinik, ki je s svojo brezbriznostjo omogočal tihotapstvo pa si lahko izprašuje ust o tem, kakšne bi bile dolžnosti uslužbenca na tako odgovornem mestu.

V osebnem avtomobilu tihotapil cigarete

V sredo dopoldne je carinski uslužbenec na obmejnem prehodu v Sempetru na spodnjem Vipavskem zalotil Jožeta Simčiča iz Vrtojbe, ko je hotel v osebnem avtomobilu prethotapiti večjo količino cigaret v Italijo. V zadnjem delu vozila, ki poštenim soferjem služi za rezervno kolo, je skrnil 1050 zavitek cigaret vrste »International« in 47 zavojev »Morave«, v skupni vrednosti preko 66 tisoč dinarjev.

Vozilo je v ta namen preuredil tako, da je zadnji del avtomobila prkrl s posebnim avtomobilu iz lesnita ter enak nevar kakor karoserija. Na vrhu je šele namestil rezervno kolo. Cariniku je najprej zatrejal, da služi spodnji prostor za korivo in ga torej ne more odpreti.

Carinske oblasti bodo avtomobil zaplenile, proti Simčiču pa so že začeli upravno kazenski postopek. M. D.

Z roko v rok : carinik in tihotapec

Če začel je v velikem obsegu tihotapiti blago, ki ima v Italiji zmeraj veljavno ceno: teleče in goveje meso brez kosti in znane kraške šunke. Prihajal je z osebnim avtomobilom in se na meji kar topil od prijaznosti in daržljivosti.

Carinske uslužbenkama je prinašal nylon nogavice, čokolado, zavojčke bombonov in podobne drobnarije. carinika pa je začel vabiti s seboj na »prijetna« potovanja po Krasu. Kmalu sta se spoprijateljila in od tedaj je carinik zmeraj uredil tako, da je bil ob torkih in petkih popoldne, ko je navadno prihajal Dugulin, prost in sta lahko skupaj vsehjadila po Krasu. Gostilničar je bil res lahko več kot zadovoljen, saj ga ženski po predpisi nista smeli predoževati in tudi motorna vozila so dolžni preiskovati samo moški uslužbenici. Sicer pa ju je z daril preveč »sreščel«, da bi zadevo prijavil na prej.

Preiskovalni sodnik Okrožnega sodišča v Novi Gorici je ugotovil, da je Dugulin prethotapil pri vsakem

potratku domo približno od 15 do 20 kg presegnega mesa. Največ teletine, včasih pa se je zradovljil, tudi s prvovrstnim govejim mesom brez kosti. V teh nekaj mesecih je prethotapil prek meje najmanj 500 kg mesa, 10 težkih kraških šunk, v obratni smeri iz Italije pa tudi precej nadomestnih delov za razna motorna vozila. Meso je kupoval največ pri mesarju Stanislavu Kodriču v združeni prodajalnici v Braniku na Vipavskem. Mesar se zdar v zadregi izmika in nerad priznava, koliko mesa je pravzaprav Dugulin kupil. Domači odjemalci se kot kaže, ne sprašujejo zaman, kako da v mesnični skoraj ni mogoče dobiti teletine.

Premeteni gostilničar kmalu ni bil več zadovoljen s svojimi kupci-jami in si je začel še večjih poslov. Začet je smotati mrežo za nedovoljene kupčije z avtomobil in drugimi motornimi vozili, ki bi s svojimi n. m. zajela tudi druge kraje v Sloveniji. Opravil je že nekaj potovanj in začel iskati sodelavce, tedaj pa so nenadoma posredovali organi novogoriškega TNZ in tihotapsko društvo naglo onemogočilo.

Preiskava je že skoraj zaključena in bodo krivci kmalu prišli pred sodišče. M. D.

Afera za vsako ceno

Sportna borba za čimvečji uspeh pride pogosto navzkriž s hotenji posameznih tekmecev. Kaže, da tudi nogometno kvalifikacijsko tekmovalje za vstop v II. zvezno ligo ne bo minilo mirno. Povod za razpravo je dala tokrat Odrédova pritožba proti verifikaciji tekme Odréd: Rudar (1:1, 20. julija v Ljubljani).

Oba kluba sta te dni sklicala tiskovni konferenci, na katerih sta bolj ali manj prepričljivo pojasnila svoji stališči. Najprej je Odréd apeliral na javnost, naj načelno razpravo o nedotakljivosti sodnikov in mejah njihove proste presoje dogodkov na nogometnih tekmah, s tem pa svedca napeljal vodo na svoj mlin, saj je njegova pritožba utemeljena z nasprotujočimi izjavami uradnih osebno-osti na tekmi, ki spodbijajo sodnikovo prosto presojo.

Rudarjev odgovor v obliki druge tiskovne konference je slehvil prej, kot so povsod zvedeli za Odrédovo stališče. Z izjavo igralca Oprešnika je Rudar razvil svojo uradno izjavo na zapisniku o tekmi, češ, da je zakrivil prekršek pri sporni enajstmetrovki Limo, ne pa Mozetič. Hkrati je Oprešnik apeliral tovariško na Lima, naj odkrito pove resnico. Mimo tega odreja Rudar Odrédu pravico do pritožbe in vstaja v zagovor sodnika Varaždinca.

Afera je torej tu. Ne glede, kako se bo končala, moramo ugotoviti, da je bila nepotrebna kot ogenj v strehi in da je nastala zgolj zaradi ozkega gledanja predstavnikov obeh klubov. Če bi se moralo priti do nje, bi bilo pravičnejše razpravljati o arbitru tekme, Varaždinu, ki je povod spora. Tako so ocenili položaj predstavnikov obeh klubov tudi po tekmi.

Objektivnost v nogometu je za sedaj možna in verjetna kot je izvedljivo polet na Luno. Preneč je stvari, ki vplivajo nanjo. Zato tudi ni pomembno, ali je napravil prekršek ta ali oni, ampak, ali so prekrški sploh bili (kot primer izključitve Jeršeta in Medveda). Vsekakor pa moramo tudi ugotoviti, da je bil sodnik Varaždinec na tekmi Odréd: Rudar zelo slab, čeprav zaradi športnega in poštenega nastopa sproti igralcev ne bi smel imeti težav s tekmo.

Nerazumljivo je zato, zakaj vstajajo nekateri (NK Rudar) v njegovo obrambo. Zakaj obtožuje Rudar Odréda, da hoče z zakulisno borbo priti v višji razred, in zakaj ne potrka najprej na svoja vrata (beri neutemeljena Rudarjeva pritožba zoper igralca Odréda Cubana, čeprav je bilo vsakomur očitno, da je njegova registracijska pravilna?) Zakaj Odréd ni postregel javnosti tudi z Limovo izjavo, če je res napravil prekršek? Zakaj so predstavniki Rudarja uradno izjavili eno (prekršek je napravil Mozetič) in zakaj so, ko so zvedeli za sodnikov zagovor, prišli na dan z drugo, popolnoma spremenjeno verzijo (prekršek je napravil Limo)? In naposled, zakaj Odréd ne zahteva nemudoma ostrejših sankcij proti sodniku Varaždinu, če je prepričan, da ga je z lažmi oškodoval?

Odgovori na vprašanja posezajo v prikrivane koticke našega nogometnega življenja in kažejo, da bi bila vsa afera nepotrebna, če bi bilo med nogometiški več zaupanja, samokritičnosti in iskrenosti. Ker pa tega ni, bo ogenj, ki ga je raznela neznatna iskrica, težko pogasiti z vedrom vode. (Zares bi bil čarovnik tisti, ki bi znal najti za oba zadovoljivo rešitev.)

Zato tovariši iz Rudarja in Odréda, prenehajte s tožarjenjem in obrekovanjem drug drugega, ampak skušajte s skupnimi močmi popravljati, kar je slabega v našem nogometu. Vsaka druga pot lahko vodi le k trenutnemu uspehu, ki ne pomeni uspeha vaših nogometašev, in ki se prav lahko čez čas obrne v vašo škodo.

S. F.

Naši tekmovalci oškodovani

SVETOVNO PADALSKO PRVENSTVO V BRATISLAVI

Beograd, 15. avg. — V Beograd je priprtovala jugoslovanska padalska reprezentanca, ki je od 4. do 10. avgusta sodelovala na svetovnem prvenstvu v Bratislavi. Jugoslovanska reprezentanca je osvojila v generalnem plasmanu 5. mesto. Imed tekmovalcev je bil najboljši Mladen Milčević, ki se je med posamezniki uvrstil na 3. mesto. Petar Dedić je zmagal v skoku s 1500 m in dosegel nov državni rekord, Branko Dobrinčić pa je bil najboljši na prvenstvu v skupinskem skoku na cilj.

Ob povratku naše padalske reprezentance je bila v prostorih Letalske zveze Jugoslavije tiskovna konferenca, ki so na njej vodstvo in tekmovalci

Jutri:

»Ljubljana« - »Vojvodina«

Jutri ob 17. uri bo prijateljska nogometna tekma med slovenskim ligasem »Ljubljana« in članom I. zvezne lige »Vojvodina« na stadionu »Ljubljana« v Sisku. »Vojvodina« bo nastopila v kompletni sestavi. Ob 18. uri bodo začeli voziti avtobusi od Ajdovščine do stadiona. Predtekmi: Ilirija: »Ljubljana« (pionirji) ob 14.30 in Ilirija: »Ljubljana« (mladinci) ob 15.30. V drugi prijateljski tekmi je »Vojvodina« premagala svojega gostitelja, nogometni klub »Koper«, s 13:0. Tudi v Kopru, kot bodo v Ljubljani, so nastopili: Veselinović, Bena in Ivoš.

GRAZ, 15. avg. (APA). Nogometno moštvo »Reke« je premagalo graški Sturm s 5:3 (3:1). »Reka« je prikazala tehnično dovršeno in hitro igro. Najboljša je bila krilski vrsta.

izjavili, da so našo reprezentanco oškodovali češki sodniki s pristranskim sojenjem. Predvsem so bili naši reprezentanti neprijetno presenečeni, ko so zvedeli dva dni po tekmovalju, da so osvojili v generalnem plasmanu peto namesto četrto mesto.

»Takojo po prihodu v Bratislavo smo vložili protest predstavnikom FAI (mednarodne letalske federacije), ker žirija ni bila sestavljena iz mednarodnih sodnikov, ampak le iz Čehov,« je izjavil vodja naše reprezentance Miodrag Banjac, predsednik zvezne padalske komisije Letalske zveze Jugoslavije.

»Našega protesta, ki smo ga vložili kar trikrat, še doslej niso obravnavali. Kot primer naj navedem, da Mladen Milčević v skoku z 2500 m in prostim padcem do 400 m ni dobil niti ene kazenske točke. Ko je Milčević že sprejemal čestitke naših in tujih tekmovalcev ter vodil reprezentanco, so objavili, da je šele devet s 25 kazenskimi točkami! S tem so mu preprečili, da bi zaslužen osvojil najmanj drugo mesto v generalnem plasmanu.«

Vedja naše reprezentance tudi sodi, da so Jugoslovani nezaslužen odzvelj drugo mesto. Lahko bi celo rekli, da so uvedli proti Jugoslovanskim

padalcem diskriminacijo, ki se kaže tudi v tem, da v čeških čarnikih nikoli ni bil objavljen plasma Jugoslovancov, čeprav so bili med najboljšimi.

Priznani rekordi

Stockholm, 15. avg. (Reuter) Mednarodne letalske federacije je na seji registriral 38 rekordov (22 moških in 16 ženskih). Med ostalimi je verifikiral svetovni rekord Angleža Dereka Ibbotsona na 1 miljo — 3:57,2 minute in Čeha Jungvirtha na 1500 m — 3:38,1. O svetovnem rekordu Avstralka Herba Elliotta na 1 miljo — 3:54,5 bodo razpravljali na naslednjem sestanku.

Priznali so tudi svetovna rekorda Jurija Stepanova 216 cm v višini in Milly Hickock (Anglija) 55,5 sekunde na 440 jardov za ženske.

Petnajst delegatov omenjenega komiteja je soglasno sprejela verifikacijo vseh rekordov.

SVETOVNO PRVENSTVO V KAJAKU NA MIRNIH VODAH

Jugoslovani na repu

Praga, 15. avgusta (Tanjug). — Na Vitavi v Pragi se je začelo svetovno prvenstvo v kajaku na mirnih vodah. V izločilnih tekmovaljih v vseh 4 disciplinah Jugoslovani niso uspeli osvojiti enega izmed prvih treh mest in se tako uvrstili v nadaljnje tekmovalje. Jugoslovanci so bili zadnji v enosedi na 500 m in na 100 m, na isti progi je bil Lipokapčić predzadnji, na dvosedi na 500 m sta bila Jugoslovanci Petrović in Kercof prav tako zadnja kot rojaka Tot in Ivinov na 1000 m. Nič bolje ni vozila jugoslovanska šteta 4x500 m.

Na svetovnem prvenstvu sodeluje 360 tekmovalcev iz 22 držav. Mimo Evropejcev sodelujejo tudi Kanadca-

ni in Avstranci. Največ tekmovalcev je na prvenstvo poslala SZ (40), za njo SZ (37) ter Zahodna Nemčija in Madžarska (33). Jugoslavijo zastopa 6, neuspešnih tekmovalcev.

NEW YORK, 15. avg. (AFP) Na prvenstvu zvezne države Connecticut (ZDA) je Team Jacko dosegel nov svetovni rekord na 110 jardov metuljček z 1:0,2 minute. Prejšnji svetovni rekord je držal Avstralec Brian Wilkinson z 1:0,3.

TOKIO, 15. avg. (Reuter) Na japonskem plavalnem prvenstvu je 150 metrov izenačil svetovni rekord na 1:0,13 minute.

SOFIJA, 15. avg. (Tanjug) Bolgarska atletska zveza bo poslala na svetovno prvenstvo v Stockholmu 3 tekmovalke in 5 tekmovalcev. Največ upov za dober plasman imata Artarski v kroglji in Slavkov v peterboju.

LENINGRAD, 15. avg. (Tass). — Dvokrožni dvojni šahovski reprezentančni Ruske republike in Bolgarije je bil končan z zmago domačih s 16,3:3,5 točke.

OSLO, 15. avg. (AP). Pred 20.000 gledalci je nogometna reprezentanca Norveške premagala Vzhodno Nemčijo s 6:5 (4:3).

TUZLA, 15. avg. (Tanjug) Nogometno moštvo Slobode iz Tuzle je pred 10.000 navdušenimi gledalci premagalo Crveno zvezdo iz Beograda s 4:1 (2:0). Beograščani so nastopili v popolnem sestavu, manjkala sta le Beara in Spajić.

SKOPLJE, 15. avg. (Tanjug) Jutri se bo začela III. zvezna ocenjevalna vojnja najboljših jugoslovanskih motoristov, ki bo odločila vprašanje najboljšega letošnjega posameznika in moštva.

Brzojavke

NEW YORK, 15. avg. (Reuter). Letalo nizozemske družbe »KLM« se je sinoči zrušilo blizu obale Severne Irske. V njem je bilo 6 sabljačev Zvezne arabske republike, ki so potovali na svetovno prvenstvo v Philadelphiji. Doselej se ni znano, če je kdo izmed potnikov ostal živ.

DUNAJ, 15. avg. (AFP). Predsednik dunajske občine Karel Komarek je danes uradno izjavil, da bo Dunaj kandidiral za organizacijo olimpijskih iger leta 1964. V kolikor tek predloga ne bodo sprejeli, bo Dunaj svojo kandidacijo podaljšal na leto 1968. Za olimpijske igre je občinski odbor že predvidel 330 milijonov šilingov.

MELBOURNE, 15. avg. (AP). Avstralska atletska reprezentanca je prepovedala novemu svetovnemu rekorderju na eno miljo, Herbu Elliottu, da bi decembra tekmoval v ZDA, ker je ostal v tujini dije kot to dovoljuje amaterski pravilnik.

BRUSLJ, 15. avg. (AP). Bruseljski atletski klub je kaznoval svetovnega rekorderja na 800 m, Rogerja Moenssa, kerkerderja za eno in pol leto prepovedal nastopa na tekmovaljih, ker je iz »neupravičenih razlogov« odpovedal nastop in dalovanje na državni prvenstvu in dal tako odpoveda v tisku. Moens je prav bližnjem evropskem prvenstvu v Stockholmu.

DUNAJ, 15. avg. (AFP). Na evropskem vaterpolo prvenstvu bodo sodelovali reprezentanca Zahodne in Vzhodne Nemčije, Anglije, Avstrije, Belgije, Španije, Francije, Nizozemske, Madžarske, Italije, Poljske, Romunije, Sovjetske zveze in Jugoslavije.

PRAGA, 15. avg. (CTK). Na šahovski olimpiadi v Münchenu bodo reprezentanco CSR sestavljali: Luděk Pachman, Miroslav Filip, Jiri Filip in Jiri Kozma. Rezervni sta Refzif in Jan Šebek.

TOKIO, 15. avg. (AP). — Na japonskem prvenstvu v plavanju, ki se na njem sodelovali tudi avstralski plavalci, so dosegli tele najboljšie rezultate: 100 m hrbtno Monckton (A) 1:12,6, Kimura prsno: Gathercole (A) 1:12,6, Kimura (J) 1:14,5, 1500 m: Conrads (A) 17:56,7, Jamanaka (J) 17:56,7 — nov japonski rekord.

LONDON, 15. avg. (AP). Kot javlja moskovski radio, bo na svetovnem prvenstvu v kolesarstvu od 31. avgusta do 7. septembra v Reimsu (Francija) sodelovali tudi reprezentanti Bebelne cestni vožnji bodo tekmovali Debelna Klevcov, Kapitonov in Moskvini, dirkašči pa Leonov in Kaclumbert.

PHILADELPHIA, 15. avg. (Reuter). Na svetovnem sabljačevem prvenstvu se bo začelo v nedeljo bo sodelovalo 32 tekmovalci in tekmovalcev iz 24 držav. Finalni boji bodo na sporedni 31. avgusta.

Umrla je po težki bolezni naša ljubljana

Zofija Četerin upokojena

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, 17. t. m. ob 15.30 uri iz Andrejeve mlinske vežice na Zalahu.

Zaluzočji: Drago, brat, Marica in Draga po. Badura, sestri, svak Jože Badura, rodbina Kristof, dr. Emil Četerin, Mitri in Tavzes.

Postojna, Ljubljana, Trst, 15. avgusta 1958

Olafsson namesto Gligorića

Portorož, 15. avg. Po nadaljevanju prekinjenih partij iz V. in VI. kola je ostala prekinjena le še partija med Bronsteinom in Benkojem iz V. kola.

Popolnili rezultati V. kola:

Petrosjan-Matanović 1:0, Sherwin-Pachman 0:1, De Greiff-Szabo 0:1, Averbah-Rossetto 1:0, Sangunetti-Neikirh 1:0, Talj-dr. Filip 1:0, Larsen-Füster 1:0, Panno-Gligorić 0:1, Olafsson-Cardosso 1:0.

VI. kolo:

Matanović-Sherwin 1:0, Pachman-De Greiff 1:0, dr. Filip-Petrosjan remi, Cardosso-Talj remi, Gligorić-Olafsson 0:1, Neikirh-Panno remi, Füster-Sangunetti remi, Rossetto-Larsen 0:1, Benkš-Averbah 1:0, Fisher-Bronstein remi.

Stanje po VI. kolu: Olafsson, Petrosjan 4,5, Talj, Larsen, Averbah 4, Benkš 3,5 (1), Pachman, Matanović, Sangunetti, Gligorić 3,5, Bronstein 3 (1), Panno 3, Szabo, Fisher 2,5 (-), dr. Filip 2,5, Cardosso 2, Rossetto 1,5 (-), Neikirh 1,5, Sherwin 1 (-), De Greiff 0,5 (-), Füster 0,5, Fisher, Rossetto,

Sherwin in De Greiff odigral partijo manj, kar se kaže s posebnim znakom (-).

DRŽAVNO ZENSKO SAHOVSKO PRVENSTVO

Vodi Nedeljkovića

Izola, 15. avg. — V V. kolu državne ženske šahovske prvenstva so bili doseženi tale rezultati: Nedeljković: Piberi prekinjeno (partija bo nadaljevana jutri) Struc: Cirović remi, Katalinić: Jocić 1:0, Jovanović: Timofejeva 1:0, Lazarević: Pihajlić 1:0, Kitić: Petrović 1:0, Vinceljak: Radenković 0:1, Ročić: Velimirović 1:0.

Rezultati IV. kola: Piberi: Ročić 1:0, Velimirović: Vinceljak 1:0, Radenković: Kitić remi, Petrović: Lazarević 0:1, Pihajlić: Jovanović 1:0, Timofejeva: Katalinić 1:0, Jocić: Struc 1:0.

Stanje po V. kolu: Nedeljković 4 (1), Lazarević, Radenković 4, Velimirović, Pihajlić, Kitić 3, Jovanović, Jocić 2,5, Piberi, Timofejeva, Struc, Cirović 2 itd.

PO OVINKIH OKROG SLOVENJEBISTRISKIH STEKLARJEV SVETLOBA Z NOVIH LESTENCEV

Sosedovi se končno selijo. Dobili so stanovanje v novi stanovanjski hiši. Nakladajo omaro, mize, stole, zabojne in drva. Na drugem koncu mesta, pred novo stolpnico vse razložijo in odnašajo v stanovanje. V novo stanovanje! Ženi žari obraz ob pogledu na kuhinjo in sobe, otroka poplesujeta na lepem balkonu, mož neugnano prinaša kose pohištva. Do večera mora biti vse končano. In je.

Zvečer mož privede na žico žarnico v spalnico. Zakonca sedeta na divan, da se pogovorita. Novo stanovanje je drugačno, boljše, prostornejše, treba bo marsikaj nakupiti.

»Veš, vse bi bilo,« pravi žena, »kot sem si zamislila, ampak... najprej bova morala kupiti nove luči. Tu sta dve obliki, predsoba in kopalnica.«

»Da, lestence bi potrebovala,« pravi mož. »Spalnica in kabinet ne prideta do izraza brez lestencev.«

»Seveda! Toda, dragi moj, lestenci so dragi. Naenkrat ne bo šlo. Kaj misliš, kakšne lestence bi kupila?«

»Starinski tu ne pridejo v poštev. Ne potrebujeva kakih baročnih, izrezljanih, vijugastih, medenastih in kičastih. Dobiti bi morala nekaj ličnega, ne predragega, ampak kljub temu dobrega.«

»Kje?«

Mož se zamisli. Razmišlja. Žena opazuje žarnico, ki visi na goli žici. Res, tako ne bo šlo, potrebni so lestenci. Naenkrat se mož zgane in pritisne prst na čelo. »Jo že imam,« pravi. »Prav te lestence bova kupila!«

»Čigave lestence?«

»Čigave pa imava vaze?« poredno mežika. »Spomni se, kje sva kupila steklene okraske, ki jih je dala Mira tebi za rojstni dan. No, pomisli še na novoletno jelko...«

»A, že vem,« olajšano vzdihne žena. »Misliš na steklarjo v Slovenski Bistrici. Ampak, kolikor vem, tam ne izdelujejo lestencev...«

»Jih že morajo, saj sva jih videla na Mariborskem tednu.«

»Menda res. Daj, saj greš te dni v Slovensko Bistrico, pozanimaj se, če res izdelujejo lestence. Če so taki, kot so bili na razstavi in tako poceni, jih vzameva. Vidiš, lahko bi zastopnika podjetja, ki je bil v tistem paviljonu, vprašala...«

»Saj je še čas. Prihodnji teden bom pogledal v Bistrico, kako je s to rečjo. Mislim, da so začeli res izdelovati lestence. Pri njih to ni nemogoče. Nekoč sem bral, da so skrajja izdelovali samo gumbe in celo v vrečah so jih razpošiljali. Danes jih dobiš v serijah, v vseh barvah in oblikah. Potem so kar čez noč začeli izdelovati vaze, lončke, lepo barvane, okraske za novoletno jelko, dekorativne steklene

izdelke... no, saj jih poznaš. Veš, da me zanima, Morava dobiti lestence od tam, ker so poceni, te žice tule na stropu kar ne morem gledati.«

Toplo sonce je ogrevalo strehe bistriških hiš, ko je stopal naš znanec po glavni cesti na spodnji konec mesta. Tu in tam je postal v prijazni senci in si otrl znoj s čela. Pred poslopjem tovarne, ki je bila prav tista, ki jo je iskal, je za trenutek postal. Ženi je bil pred odhodom rekel, da nekoga iz tovarne pozna, ampak to ni bilo res. Zdaj ga je skrbelo, kako bo »izvozil«, ali ga bodo sploh sprejeli. Gledal je v okna in se domislil: kako vroče mora biti tem ljudem ob toplini peči in v teh prostorih, kjer dajejo steklu toliko mikavnih oblik. Morda so slabe volje. Zbral je pogum in stopil k vratiju. Povedal mu je, da bi rad povprašal, kako je z lestenci.

»Zakaj pa ne, kar v upravo stopite,« je rekel prijazni vratar. Dekle pa, ki je bilo v bližini, je brž skočilo, da mu pokaže pot.

No, tu so prijazni ljudje, je pomislil. Sicer pa, kdaj še Pohorci niso bili prijazni in gostoljubni. Mimogrede je preletel nekaj obrazov delavcev in delavk, ki jih je opazil v bližnji orodjarni, na dvorišču in hodnikih. Sami mladi ljudje. Kdo bi verjel, da so v nekaj letih postali pravi steklarji. Ali se je v njih znova prebudila stara steklarska kri, ki je nekoč plala ob sloviti pohorskih glažutah? Dekle mu je pokazalo vrata pisarne. »Tu boste vse izvedeli,« je reklo in se v prijaznim nasmehom poslovilo. Mož je potrkal in vstopil.

Ko je odhajal, je vedel mnogo več, kot je pričakoval. Da, če bi v naši delavnici tako delali, bi tudi lahko več imeli, je razmišljal, ko je ob razigrani Bistrici sledil otrokom na kopalnišče. Iz nič so začeli. Nekaj delavcev je bilo na začetku, ki so izdelovali gumbe. Potem so s prostovoljnimi delom in z odpovedjo dobička postavili svojo peč. Komaj šest let imajo redno proizvodnjo, pa že delajo, kot da so stari petdeset let. Nekaj strokovnjakov, drugo pa priučeni delavci — in si jih pogled! Rad bi vedel, kako v tistem steklopihaškem oddelku mladi ljudje vrtijo steklene palčice, da kar naenkrat dobiho iz njih rože, psičke, plesalce... Pri toplini peči bi izpihal pljuča, preden bi znal naphitni posodo. In za našega Bojana, ki rad riše, bi bil užitek, če bi gledal te risarje. Mislim sem, da risbe in barve na vazah in posodi napravijo stroji. No, ženi moram po pravici po-

vedati, kar sem videl. Res bodo začeli izdelovati lestence. Škoda, da sem že tako star, gotovo bi presedlal k tem ljudem, ki imajo toliko zagona in volje do dela.

celoletnega spet presegli. Novost v proizvodnji, ki skupno z menoj zanima vse, ki jim vstijo žarnice na golih žicah, pa je ustanovitev novega obrata za izdelavo lestencev. V podjetju

Dekle že misli na novoletno jelko. Ali mislite tudi vi?

Tako je razmišljal naš mož in zvečer, ko se je vrnil v svoje novo stanovanje v mestu, je navdušeno rekel: »Draga moja, bil sem pri čarovnikih. Napravili nama bodo lestence.«

Toda obisk v tovarni ni ostal brez posledic. Mož je toliko časa vrtel peresnik, dokler ni vseh svojih vtisov prell na papir in ga poslal v uredništvo časopisa. Popisal je razvoj podjetja, ki je od prve skromne delavnice gumbov preraslo v pravo steklarno. Povedal je, da bodo gumbe izdelovali v posebni delavnici zunaj podjetja, ker bodo sedanji prostor uporabili za proizvodnjo lestencev. Na koncu članka pa so lahko bralci čitali tele vrstice: »Steklarna v Slovenski Bistrici je mlado podjetje, ki je od šestih izdelovalcev gumbov naraslo na 150 zaposlenih in od 3 milijonov pred osmimi leti povečalo vrednost proizvodnje na 100 milijonov dinarjev. V tovarni proizvedejo 130 ton steklarskih izdelkov. Leto so svoj polletni plan izpolnili že v petih mesecih in bodo

Z barvo na lepe steklene izdelke, da bodo še lepši

Ivan R.

DNEVNE NOVICE

Dvanajsto številko »Prosvetnega glasila« z naknadnim razpisom prosto učbenjskih mest za učno in razpisno osebo na šolah in drugih izobraževalnih ustanovah v LRS dobe in razpisni v upravi PD, Ljubljana, Nazorjeva 1.

SOLSTVO
Na I. gimnaziji v Celju bodo poveljni izpiti 20. avgusta ob 8. uri zjutraj, popravni sprejemni izpiti, dopolnilni sprejemni izpiti in celotni sprejemni izpiti bodo 30. avgusta ob 8. uri zjutraj. Začetek mature 1. septembra ob 8. uri. Naknadno vpisovanje višješolcev 3. septembra od 8. do 11. ure. Privatni izpiti bodo 1. 2. in 3. oktobra ob 8. zjutraj. Natančen pregled bo na oglašni deski v gimnaziji. — Ravateljstvo.

VESTI IZ KRANJA
»STORZIČ«: ob 18 in 20.15 franc. film »Očka, mamica, moja žena in jaz«.
»PARTIZAN«: ob 20 avstrij. barvni film »Mozart«.
»TRIGLAV«: ob 20 amer. barvni film »Žena z neapeljskih ulic«.
»SVOBODA«: ob 20 amer. barvni film »Ona je vedela, kaj hoče«.
»NAKLO«: ob 20 ameriški film »Domovska žena«.

2 BLEDA
Ameriški film »Dobra zemlja«. Predstavi ob 18 in 20.30.

VESTI 2 JESENIC
»RADIO«: ameriški barvni film »Prisel je iz Laramija«. Predstavi ob 18 in 20.
»FLAVY«: amer. barvni film »Nečestitost s Harryjem«. Predstave ob 18 in 20.
»ZIROVNICA«: ameriški barvni film »Skrivnostno močvirje«. Predstava ob 20.30.
»DOVJE«: ruski barvni film »Vesela zgodba vojaka Brov Rina«. Predstava ob 20.

PRIMORSKE PRIREDITVE
V prireditvi Plesne zveze Slovenije — Mednarodni plesni turnir za pokal Slovenskega Primorja
V soboto, 16. avgusta v Izoli ob 20.30: Zaključna plesna revija.
Sodelujejo plesni pari iz: Francije, Italije, Švice, Avstrije, Belgije, Danske, Anglije, Holandije, Norveške, Poljske, Nemčije in Jugoslavije.
Zveza z avtobusni ugodna
V FIRANU: Mednarodni plesni turnir — (italijansko ameriški plesi).

RADIO LJUBLJANA

Sporod za soboto, dne 16. avgusta
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 20.00, 22.55
5.00—5.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni sporod) — 6.30—6.40 Reklame in obvestila — 6.40—6.45 Nas jednik — 8.05 Mladina poje — 8.30 Gioacchino Rossini: Talinska sraka, uvertura — 9.40 Humoreska tega tedna — Jota Horvat: Protestno zborovanje partizanskih konj — 9.00 V svetu opernih melodij (ponovitev oddaje z dne 5. avgusta, II. program) — 10.10 Melodije iz filmov in glasbenih revij — 10.42 Basista Kim Borg in Miroslav Cangalović pojeta pesni Modesta Musorgskega — 11.00 Segava klaviatura — 11.15 Pomnoženi Akademski pevski zbor p. v. Rada Simonitija poje narodne pesmi v prireditvi Franceta Marolta — 11.30 Pionirski tednik — 11.45 Matija Bravničar: Divertissements za klavir in godalni orkester — 12.00 Igra instrumentalni kvartet »Skrjanček« — 12.15 Kmetijski nasveti — Ing. Erik Eiseitl: Kako napravimo »trešč« silos — 12.25 Domači napipi izpod zelenega Pohorja — 13.15 Zabavna glasba, vmes obvestila — 13.30 Simfonični plesi — 14.05 Pojo jugoslovanski pevci zabavne glasbe — 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame — 15.40 Kaj bo prihodnji teden na sporedu — 16.00 Ura popevk in ritmov — 17.10 Pisano zaporedje orkestrrov in solistov — 18.00 Radijski leksikon — 18.15 Zbor in pihalna godba — 18.45 Okno v svet: Potsdam — 19.00 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame — 19.30 Radijski dnevniki — 20.00 Nestroy: Lumpaci Vagabund — 21.00 Zvoki za prijeten konec tedna — 22.15 Oddaja za naše izseljence.

II. PROGRAM
17.00 Ljubljanska kronika in obvestila — 17.15—18.00 Lahka glasba.

VESTI IZ TRBOVELJ

»DELAJSKI DOM«: amer. barvni vstav. film »Pustolovščina Arsena Lupina«.
»SVOBODA II«: ameriški barvni film »Kjer roka zavije«. Predstavi ob 18 in 20.

CELJE

»METROPOLE«: franc. film »Crni dossier«.
»UNION«: ruski barvni film »Don Kihot«.
»LETNI«: amer. barvni film »Sin bledolčnika«.

IZ ZALCA

Ameriški barv. cinem. film »Richard Levjesrečnik«.

MARIBORSKE SLATINE

Sovjetski barvni film »Enaštiri-desetle«.

MARIBORSKE VESTI

Dežurstvo lekarna
Sobota, 16. avgusta, lekarna »Center«, Gosposka ul. 12.
Nedelja, 17. avgusta, lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.
Od 9. ure zvečer pa do 6. ure zjutraj se izdajajo zdravila na zdravniške recepte napisane istega dne ali noči.

KINO

»UNION«: slovensko-nemški barv. film »Dalmatinska svatba«.
»PARTIZAN«: francoski film »Beguinci«.
»UDARNIK«: jugoslovanski film »Svoje telesa gospodar«.

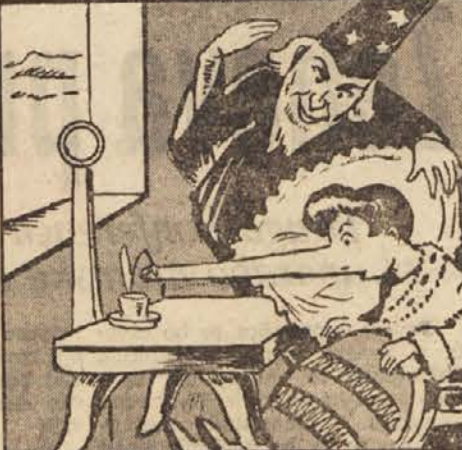
PTUJ

Nemški barvni film »Beneška noč«.

IZ MURSKE SOBOTE

Ameriški barvni film »Doлина maščevanja«. Predstavi ob 16 in 20.30.

LUC NOSUN

41. Luc postane torej slaven in pa še bogat, ker mu hvaležni ljudje prinašajo mnogo darov. Kraljična Alenka mu je si-cer hvaležna za rešitev, vendar pa jo je sram njegovega ogromnega nosu. Lucu je to seve nerodno in komaj čaka pomladi in zvončkov, kajti Alenka ga res vleče za nos, ko natika nanj svojo kronico in se mu ponižno klanja: »Oj slavni nos, ki si bil zmaju kos!«

42. In res, že konec zime prinese vrtnar Lucu zvonček. Ko se razcvete, ga nato Luc drži pod nosom tri dni, tri ure in tri minute. A nos se prav nič ne skrajša. »Nekaj ni v redu,« si de Luc, ter naroči zvezdoslovca, da bi mu točno meril čas. Pa ti tako Luc spet pretiči z nosom pred novim zvončkom natančno tri dni, tri ure in tri minute. A spet zaman: nos ne postane nosekl!

KINO »KOMUNA«

Slovensko-francoski koprodukcijski film

Ko pride ljubezen

(Pariski vrabčki). Igrajo Vera Telch, Milena Demongeot, Metka Gabrijevič, Milan Milošević in Stane Potokar. Tednik F. N. 33. Predstave ob 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 15 dalje.

KINO »V I ČA«

Domači film

RAFAL V NEBO

V glavni vlogi Bert Sotlar. Predstave ob 17, 19 in 21. — Prodaja vstopnic od 9-11 in od 15 dalje.

KINO »UNION«: avstr. barv. film po Straussovi operi »Noč v Benetkah«. Tednik F. N. 36. Predstave ob 17, 19 in 21.

KINO »SLOGA«: francoska kriminalna komedija »Inšpektor na delu«. Igra Nicole Courcel. Predstave ob 17, 19 in 21.

KINO »SISKA«: zaprto zaradi popravil!

»LETNI KINO BEŽIGRAD«: francoski film »Ljubimec Lady Chatterley«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred začetkom predstave. Predprodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9-11 in od 15 dalje.

MLADINSKI KINO LM: sov. barvni film »Bea pudica«. Predstavi ob 10 in 15.

KINO »LITOSTROJ«: jugoslov. film »Samo ljudje«. Tednik št. 32. Predstava ob 20.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

Poletno potepanje

Tednik. V glavni vlogi: Katherine Hepburn, Rossano Brazzi, Isa Miranda. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

Komisija za razpis mest direktorjev gospodarskih organizacij Občinskega ljudskega odbora Postojna

razpisuje na podlagi 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ, št. 51/53) in 21. člena Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ št. 52/57) mesto

direktorja

za podjetje »Kmetijsko-gozdarska poslovna zveza« Postojna

Pogoji: 1. inženir agronomije ali gozdarstva z najmanj 5-letno prakso na vodilnem mestu v združbenih — kmetijskih organizacijah, pri kmetijsko-gozdarskih posevstvih, gozdnih gospodarstvih ali v družbenih organizacijah. — 2. kmetijski ali gozdarski tehnik z najmanj 10-letno prakso na vodilnem mestu v združbenih — kmetijskih organizacijah, pri kmetijsko-gozdarskih posevstvih, gozdnih gospodarstvih ali družbenih organizacijah.

Plača po dogovoru.

Ponudbe pošljite na Občinski ljudski odbor Postojna v 10 dneh po objavi razpisa v časopisu.

Ponudbi je treba priložiti dokazila o strokovni izobrazbi, kratke življenjepis in opis dosedanjih zaposlitev.

3075

Upravni odbor Savinjskega trgovskega podjetja POLZELA razpisuje mesto računovodje

Pogoji: potrebna strokovna izobrazba in praksa v trgovskem računovodstvu. — Nastop službe takoj ali po dogovoru. Pismene ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja naslovite na upravo podjetja.

C 168

Na podlagi 21. člena Zakona o javnih uslužbenicah razpisuje komisija za uslužbenske zadeve Občinskega ljudskega odbora Trbovlje delovno mesto finančnega inšpektorja

Pogoji: višja strokovna izobrazba ali srednješolska izobrazba z najmanj petletno prakso v državni upravi ali gospodarstvu. Prejemki po Zakonu o javnih uslužbenicah in odloku o položajnih plačah ObLO Trbovlje. — Ponudbe s podatki in z življenjepisom dostavite najkasneje do 23. avgusta 1958 oddelku za obč. upravo ObLO Trbovlje.

T 72

Upravni odbor ZDRAVSTVENEGA DOMA IZOLA razpisuje delovno mesto nižjega zdravstvenega tehnika — pomožnega laboranta

Osnovna in položajna plača po ZJU. Nastop službe takoj. Prošnje naslovite na Zdravstveni dom Izola.

ZDRAVSTVENI DOM IZOLA

Ko 207

Na podlagi čl. 142 in 143 Zakona o delovnih razmerjih razpisuje upravni odbor Splošnega gradbenega podjetja »STAVBAR«, Maribor Klavniška ulica 13 natečaj za

TEHNIČNEGA VODJO (GLAVNI INŽENIR)

Pogoji: gradbeni inženir z najmanj pet let prakse in s pooblastilom za vodenje gradbenih del ali višji gradbeni tehnik z najmanj petnajst let prakse in pooblastilom za vodenje gradbenih del.

Tarifna postavka po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru. Družinsko stanovanje zagotovljeno avgusta 1959. leta.

Ponudbe z opisom dosedanjega dela in življenjepisom pošljite na zgornji naslov do 5. septembra 1958.

Upravni odbor SGP »STAVBAR«, MARIBOR

M 247

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri TOVARNI CELULOZE

Celuloza, Medvode

razpisuje delovno mesto

glavnega računovodje

Kandidati morajo imeti ustrezno šolsko oziroma strokovno izobrazbo z najmanj 5-letno računovodsko prakso. — Vse ostalo po dogovoru.

Prošnje sprejema 15 dni po razpisu uprava podjetja.

3072

Gladb kaštilo za občino

ISKRA ZAGREB

Tvorilca kemijskih pripravoda
hoizazelova 33

DROBNI OGLASI

DVOBNO, KOMFORTNO STANOVANJE v središču Nove Gorice, v novem šestorčku, zamenjam za enako v Ljubljani. Naslov in oglašnem oddel. Ljudske pravice. 3094-r

DVOBNO STANOVANJE, s kopalnico, shrambo in pritlikinami, želim zamenjati v Kranju za enako v Ljubljani. Naslov in oglašnem oddel. LP v Kranju. K 124

ELIZBENO MESTO kot gospodinja s triletno punčko sprejemam za stalno k bolniku. Božičnik Fini, Lesce — Bled št. 272. 3076

Dotrpela je naša ljubljena mama, babica, prababica in teta
JOSIPINA VADNAL
vdova po žel. uradniku
Pogreb drage pokojnice bo v soboto, 16. avgusta 1958 ob 17. uri iz Mikolajevje mrliške vežice na Zalah. Ljubljana, 15. avgusta 1958.

Zalujoči: Vera Gregorka, Cvetka Orel, hčerki, prof. dr. Alojzij, sin, Boris Gregorka, dr. Vladimir Orel, zeta, ing. Angela Vadnal, snaha, vnuki: Breda, por. Filo, Zivka, Vera, Katja, pravnikinja Metka in ostalo sorodstvo

Umri nam je naš dragi
Anton Češurek
Požreb bo v Ribnici dne 17. avgusta 1958 ob 16. uri iz hiše žalosti na pokopališču v Hrovači.
Ribnica, dne 15. avgusta 1958.

Zalujoči: žena Stefanija, sin Janez; hčere: Stefka, Pavla, Marta z družinami, Jelka ter družine: Češarek, Vreš, Pucen, Presek, Scheby, Turnšek in Volvoda

zarna pa z njim sklenjenih poslov ne more priznati. — Zelezarna Jesenice. 3095-r

SPREMEMO SOFERJE D-E kategorije in C-E kategorije ter visokokvalificirane in kvalificirane avtomehanike. Takoj sprejemno tudi vajence za avtomobilarstvo in avtomotorsko stroko. Interesenti naj se takoj zglasijo osebno ali pismeno na upravi. Električne cestne železnice v Ljubljani, Celovška 164.

ZAZIDLJIVO PARCELO v Kranju, na lepem kraju (proti Kokrič), ugodno za okrevanca, želim prodati. Informacije v podružnici LP Kranj. K 125

PREKLIC Bagari Marija, Ljubljana, Gornji trg 30, preklicujem vse žaljive besede, ki sem jih izrekla proti tov. Marjeti Slana, Ljubljana, Jeranova 14 in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. 3077

Umri nam je naš dragi
Anton Češurek
Požreb bo v Ribnici dne 17. avgusta 1958 ob 16. uri iz hiše žalosti na pokopališču v Hrovači.
Ribnica, dne 15. avgusta 1958.

Zalujoči: žena Stefanija, sin Janez; hčere: Stefka, Pavla, Marta z družinami, Jelka ter družine: Češarek, Vreš, Pucen, Presek, Scheby, Turnšek in Volvoda

Ženeva pričakuje znanstvenike

Druga konferenca za miroljubno uporabo atomske energije

Prvega septembra se bo začela v Zenevi druga mednarodna konferenca za miroljubno uporabo atomske energije. To bo eden največjih mednarodnih sestankov, saj se ga bo udeležilo okoli 6000 delegatov iz 60 dežel. Konferenca bo trajala 13 dni. Znanstveniki se bodo zbrali na 77 sejah, le tri popoldneve bodo imeli proste, vendar bodo takrat poslušali poljudna javna predavanja o atomski energiji, ki jih bodo pripravili najbolj znani svetovni strokovnjaki. Konferenci so doslej predložili že 2500 znanstvenih del, od tega 32 iz Jugoslavije.

Razen na plenarnih sestankih, ki bodo v Palači narodov, se bodo strokovnjaki zbirali v štirih odsekih, kjer bodo proučevali posamezne skupine atomskih problemov. Kot poglavito temo omenjajo proučevanje možnosti za proizvodnjo električne energije s pomočjo nadzorovanih termoneklearnih reakcij. Organizatorji konference so prejeli okoli sto znanstvenih poročil iz 12 dežel o tem problemu. Med njimi so tudi opisi in prve izkušnje s termoneklearnimi stroji, kakršni so na primer britanska »Zeta«, ameriški »Pirotron« in sovjetski atomski reaktor. V teh napravah dosežajo strokovnjaki temperature nekaj milijonov stopinj, pri čemer se spajajo atomska jedra težkega vodika in se sprošča velika energija.

Ker bo druga mednarodna atomska konferenca tako rekoč na višku turistične sezone, imajo ženevski mestni organi precej težav z nastanitvijo nekaj tisoč delegatov ter skoraj prav toliko opazovalcev tehničnega osebja in zastopnikov tiska. Predlagali so, naj bi priredili konferenco v treh delih, vendar so prijavljene dežele predlog zavrnile, čeprav bodo udeleženci konference stanovali na obeh straneh Lemanskega jezera, torej na desetine kilometrov iz Zeneve.

Sončna peč

V ZDA gradijo sončno peč, ki bo dajala po proračunih le za 30 odstotkov nižjo temperaturo, kot je tista na sončni površini. Z njo bodo proučevali spremembe v materialu pri visoki temperaturi, na primer pri prebijanju tako imenovanega toplotnega zidu v letalstvu.

Celotno napravo sestavlja 1162 majhnih ogledal, oblikovanih v veliko zrcalo, ki je visoko 44 in široko 45 m. Drugi sestavni del je ogledalo, ki ima obliko čaše s premerom 32 m. To drugo zrcalo bo lovilo sončne žarke, ki se bodo odbijali od pravega ogledala, ter jih koncentriralo v 12 cm širokem žarišču, celotna naprava tehta okoli 1000 ton.

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

USODNA ZVIJAČA

TRDA PREDE KACI KI PREČKA POT AFRIŠKIM PTICEM Z MOČNIMI ROŽENIMI KLJUNI PTIČJI IZVIDNIK BRŽ SKLIČE SVOJE VRSTNIKE POTEPA SE ZAČNO PRIPRAVE NA GOSTIJO PTIČJE VREŠČIJO IN TOLČEJO S KRILI KO SE SPLASENA KAČA ODVIJE IN DOČE ZBEŽATI JO PRELUKNJAJO S SVOJIMI STRAŠNIMI KLJUNI.

Alfred Stern na Češkoslovaškem

Ameriška državljana Alfred in Marta Stern živita na Češkoslovaškem. Iz ZDA sta pobegnila lani, ko so ju nameravali aretirati zaradi »protiameriške dejavnosti«. Marta Stern je hči bivšega ameriškega veleposlanika v Nemčiji Williama Doddja. Dolgo ni nihče vedel, kje sta, pred kratkim pa so opazili Alfreda Sterna na mednarodnem sestanku arhitektov v Moskvi. Povedal je, da živita z ženo na Češkoslovaškem.

Ne pozna mraza

Gospodinja Ana Zdravec iz vasi Peklenice v Medjimurju ne čuti mraza. Zanj je postala neobčutljiva po preživetju bolezni, ki jo je priklepala na posteljo celih deset let. Ta pomanjkljivost pa ima tudi praktično stran. Sredi najhujše zime gre Ana lahno oblečena k potoku, razbije led in se umije v vodi. Sicer pa je ta Jugoslovanka kar zdrava. Ima štiri otroke, eden izmed njih se je rodil po tej bolezni.

Tkanina, ki je ni treba likati

V avstralskih laboratorijih za proučevanje novih tkanin so iznašli poseben postopek, ki pripomore, da volnene tkanine stalno obdržijo gube. Princip je podoben kot pri trajni ondulaciji. Tkanino najprej prepoji z določeno kemikalijo, nato pa pod parnim pritiskom napravijo zaželene gube, ki se ne izgubijo niti pri pranju ne pri kemičnem čiščenju. Iz take tkanine sešitih oblek ni več treba likati.

TWA, ena največjih ameriških letalskih družb, bo poslej nameravala tudi temnopolte strešnice, kar je za naše pojme povsem razumljivo, za njihove pa pogumen poskus. Doslej so stregla v ameriških letalih le bela dekleta. Kot prvo kandidatko so sprejeli v letalsko gostinsko šolo Margareto Grant iz New Yorka, ki bo te dni nastopila službo.

Zanimiva zamisel

Mestni svet v Innsbrucku je mopedistom prepovedal vožnjo po mestu od devete ure zvečer do šeste zjutraj, da bi tako prebivalcem zagotovil miren počitek. V tem času se smejo voziti po mestu le tisti ljudje, ki se vračajo z dela in lahko to tudi dokažejo s posebno izkaznico.

V deželi kraljice Sabe

Na pobočju Sikkave v Njasi so našli prastare egiptovske zapiske iz časa prve faraonske dinastije. Po mnenju vodje angleške odprave je to dokaz, da so hodili Egipčani do rudnikov kraljice Salomona po isti poti kot karavane kraljice Sabe.

Drama zaradi neveste

ZENIN SE JE MASČEVAL OČETU, KI JE HČER OBLJUBIL DRUGEMU

Krvava drama, o kateri je pred dnevi v Gostivaru razpravljalo tetovsko okrožno sodišče, se je odigrala v vasi Cegrane letos aprila. Dvajsetletni Ešref Ismail je imel rad dekle Mehribe Asani. Ni znano, ali mu je vračala ljubezen, ker ni ugovarjala, ko so jo starši obljubili nekemu drugemu in jo zaročili z njim.

Ešref je ves gorel od ljubeznosti. Ker je ni več videl, ji je pošiljal pošto, da bo žrtvoval vse, samo da se bosta zvela. Njegovim sorodnikom je prisegel, da se bo maščeval, če se bo poročila z drugim. Napetost se je stopnjevala, Mehribin oče se je aprila odpravil v Gostivar, da bi vse skupaj prijavil. Ešref ga je počakal v zasedi in ustrelil proti njemu. Krogle so zletele mimo starca, ki se je po najkrajši poti vrnil v vas. Drama pa se je šele začela.

Mehribin oče niti še ni utegnil doma povedati vsega, kar se mu je zgodilo, ko sta stopila pred hišo Ešref in njegov oče Alil. Fant je zaklical Mehribin, naj gre z njim, iz hiše pa ni bilo odgovora. Ešref je vrgel v hišo dve bombi. Oče in sin sta menila, da bosta

bombi opravili svoje, zato sta brž odšla, Mehribin svojci pa so vsi v strahu čakali konca. Toda bombi na srečo nista eksplodirali. Mehribin oče je takoj obvestil sorodnike, ki so mu pritekli

Pauling — častni član sovjetske akademije

Dr. Pauling, kemik in lanski Nobelov nagradjenec, je potrdil novico, da so ga sprejeli za častnega člana sovjetske znanstvene akademije. Hkrati z njim je bil sprejet tudi Bronck, predsednik Rockefellerjevega inštituta za medicinske raziskave, tretji ameriški častni član sovjetske akademije pa je dr. Laurence.

Ko se v teh poletnih dneh sončite ob reki ali ob morju, se boste nemara sladko nasmejala ob pogledu na družinsko kopalno obleko iz leta 1900

na pomoč. Dva izmed njih sta se napotila proti Ešrefovi hiši. Po kratkem prepiru je prišlo do pretepa. Ešrefov oče se je vrgel v nožem na enega izmed Mehribinovih sorodnikov, v rokah drugega pa se je zabliskal samokres. Alil je omahnil.

Krvavi obračun bi se verjetno nadaljeval, če ne bi vdrli na dvorišče drugi vaščani, ki so ločili pretepače. Dvoje ranjenega so odpeljali k zdravniku.

Okrožno sodišče je izreko za Ešrefa in njegov oče Alil tri, Mehribin sorodniki pa dve leti strogega zapora.

RIO PRESENEČENJE V NEDELJO

Rekordni mraz na Antarktiki

Po poročilih, ki prihajajo iz oporišč antarktičnih odprav, je zdrknilo živo srebro prve dni avgusta na 83 stopinj Celzija pod ničlo. Poprej najnižjo temperaturo (minus 80 stopinj) so izmerili na Antarktiki letos junija.

Razgovori na Dunaju?

Avstrijska vlada je uradno objavila, da bi ji bilo prav, če bi se predsedniki velesil sestali na Dunaju. Kanceler Raab je odgovoril na vrsto vprašanj in dejal, da je v zvezi. Povedal je, da bi bil Dunaj prav vesel, če bi lahko pozdravil predsednike ZDA, SZ, Velike Britanije in Francije.

Drobne ZANIMIVOSTI

GEDALJE VEČ STARIH LJUDI

Absolutno število starih ljudi nenehno narašča. Po letu 1870 se je povprečna starost v srednji Evropi skoraj podvojila in narašča v skladu z zdravstvenimi in socialnimi ukrepi. Po mnenju statistikov bo v Evropi čez dvajset let 18 odstotkov nad 60 let starih ljudi.

ZARADI UGLEDA

Londonski »Times« je objavil naslednji oglas: »Javni namene srednjih let želi kupiti športni avto, po možnosti tuje znamke, da bi utrdil ugled svojega sina v šoli, ker se njegovi sošolci vozijo k pouku v samih domačih športnih vozilih.«

ODSKODNINA ZA POŠKODOVANE MORNARJE

Japonci so zahtevali od ZDA gnotno odškodnino za posadki dveh japonskih ribiških ladij. Pregled je pokazal, da so postali mornarji radioaktivni ob nedavnih ameriških jedrskih eksplozijah na Eniwetoku.

AMERIŠKI TENIŠKI IGRALCI V SZ

Ta mesec bo sodelovala na več ruskih tekmovalnih poklicnih teniška ekipa ZDA, ki jo vodita Pancho Gonzales in Jack Cramer. Cramer je dejal, da se bo Američanom pridružil tudi Avstralec Frank Sedgeman in verjetno še kak evropski igralec.

Državni tožilec Aljaske Gerald Williams se je moral vsaj simbolično odločiti za akcijo, v katero ga je nehoti zapletel ameriški Kongres, ko je sprejel Aljasko za 49. državo ZDA. Williamsu se to ni zdelo mogoče, zato je nekoč objestno dejal, da bo z nosom valil lešnik po asfaltni cesti 120 milj daleč, če bo Aljaska dobila zvezdo na ameriški zastavi. Ko je »startal« na neki družabni prireditvi, so ga na prvih nekaj metrih spremljali spodbučni klicci: »Le naprej, državni tožilec mora biti mož beseda! — Potem so mu prijatelji odpustili izgubljeno stavo

»Odslej,« je mirno rekla Grace, »se ne bova borila več le zase, temveč za nekaj več.«

Paul je prikimal, potem pa sta brala dalje:

Tedaj ko so njegovi skrivni obiskovalci postali številnejši in ko je začel vedno bolj paziti na ljudi, sem začel razumeti... Potem sem iznenada nekaj odkril: v enem izmed zidov sobe, ki jo imenujejo svečana dvorana, je tajen prehod, in nekoga dne sem se slučajno splazil skozi to odprtino. Sel sem po majhnem hodniku, nato navzdol po strmih stopnicah in se znašel v kletnem prostoru, polnem orožja. Hall me je zasačil tam in od tistega dne je z menoj ravnal zelo surovo. Doumel sem, da bi tudi moja najmanjša neposlušnost ali najmanjši sporazum zame pomenila smrtno obsodbo...

Moram hiteti, ker že dolgo pišem in če se Hall vrne... Kdo ve kaj nimam več povedati. Bilo me je silno strah, vzletel temu pa se je splačalo živeti z njim, da sem ga spoznal od vseh strani. Ta človek je zmožen vsega, celo najstrašnejšega mučenja. Videl sem, kako je mučil Joesa in pretepel me je samo zato, ker sem ga poskušal braniti.

Potem sem dobil pismo od nekoga londonskega odvetnika, ki mi je sodno poverjena skrb za upravljanje imetja in ki me je obveščal, da je prišlo od nekoga neko dekle iz družine Jameson. Tedaj sem popolnoma izgubil razodnost; poleg vsega sem veliko pil in v moji glavi ni bilo vse jasno, saj bi sicer takrat lahko storil to, kar delam sedaj...

Hallu nisem ničesar povedal; na pisma, ki so prihajala od odvetnika, pa tudi nisem odgovarjal. Namesto tega sem poslal Joesa v London — precej poguma mi je potrebno, da to priznam — z nalogo, da vohlja okrog pisarne pravnega zastopnika in da stori vse potrebno, da bi deklo po-

JEFFERSON

FARJEON

36

TEMNA NOČ

stalo žrtev nesreče. Po naključju je smrti ušla; sedaj je tukaj...

Hotel sem to pismo poslati policiji, vendar kako? Prišlo mi je na misel, kar se mi zdi boljše, da te strani pošljem vam, Grace, in...

Na tem mestu je bilo pismo prekinjeno.

23. poglavje

PAULOVA IZPOVED

»In potem,« je rekel Kenneth, »kaj se je potem zgodilo?«

Dekle je zadrželo. Kenneth pa je nadaljeval: »To lahko uganemo. Ko je pisal zadnje vrste, je slišal, da prihaja Hall. Kaj naj bi storil? Liste je dal v kuverti in jo naslovil na vas. Ne vem le, kako je vaš sorodnik vrgel kuvertu skozi okno, ko je Hall vstopil. Ali je Hall videl, da je to storil?«

»Prav gotovo,« je odgovorila Grace.

»Seveda. Brčkone ga je napadel ali mu grozil. Če bi imel Westbury več časa, bi poskrbel, da bi pismo vrgel dlje, ali vsaj pogledal, na katero stran je padlo...«

Paul se je ozrl na Westburyjevo truplo in deklo je bilo presenečeno, ko je opazilo na njegovem obrazu izraz obžalovanja. Nato je tiho nadaljeval:

»Potem ko se je to zgodilo, ga je Hall ubil. In nato? Midva sva se spala, ali pa sva se prav tedaj začela prebujati. Domnevamo lahko le, da je Hall po vsej verjetnosti videl svojo žrtev, kako je odvrгла pismo skozi okno, in stekel dol, da bi ga našel, ne vedoč, da je ostalo na bršljanu.«

»Tako bi lahko bilo, če je slutil, kaj je v pismu napisano.«

»To je brčkone vedel. Westbury je prav gotovo, preden je prišel gor in se tu zaprl, kaj takega namignil. Zato ga je potem tudi Hall spremljal in po vsej sili hotel v sobo. Pa četudi ne bi vedel, kaj piše v pismu, si je lahko mislil, da je vsebina zelo važna, ker ga je vaš sorodnik odvrgel skozi okno... Hall je torej odšel iz sobe, nato pa je prišel najprej Joe, za njim pa še midva. Ko se je Hall vrnil, ne da bi pismo našel, naju je zaklenil...«

»Zakaj neki?«

»Zato, ker ima očitno preveč drugega dela, da bi se mogel ukvarjati z nama! Razumete? Gotovo ima dovolj dela z Joeom, njegovo materjo, z nekom, ki je zaprt v kleti, in povrh vsega je pravkar storil zločin! Razen tega lahko vsak hip prileti letalo in z njim nekdo, ki se imenuje Stolz. Ali se spominjate, da je vaš sorodnik omenil nekaj podobnega v pismu?«

»Oskrbnica je prav tako omenjala to ime,« je rekla Grace.

»Da, po vsem tem lahko sklepava, da Hall nima preveč časa za naju.«

Paul se je zadržano nasmehnil in dodal:

»Edina dobra stran vse te strašne zgodbe je prav sedanji Hallov položaj! Kdo ve, kaj res mora početi, medtem ko midva tukaj neobčutljivo čakava!«

Vstal je in spet z obžalovanjem pogledal mrliča.

»Ali vam je žal mojega sorodnika?« je vprašala Grace. »Meni ga je tudi.«

»Prav mi je, ko vas slišim tako govoriti. Glejte, naj bo njegovo življenje še tako obsevanja vredno, niti toliko sreče ni imel, kot sem jo imel jaz: nihče ni prišel, da bi ga zaprl!«

Osupla Grace je komaj izdavičila:

»Kaj hočete reči?«

»Zelo neverjetno se sliši,« je odvrnil Paul, »da sva dolžna zahvalo tistemu ničpridipravu Joesu za dejanje, ki ga, pravzaprav ni niti hote storil. Če ne bi vzdihnil v Londonu moje pozornosti... In če tem, da je zadel vame, bi bilo po naju... In če ne bi tretji osebi! Vašemu sorodniku je prišlo na misel umor, ko se je znašel v tej sobi iz okna v očeh z vašim dedom. Svoje namere pa ni vnaprej pripravil. Z menoj je bilo drugače. Tisti hip, ko se je Joe nehoti zadel vame, sem nameraval nekoga ubiti... Res je! Naposled je čas, da vam to povem...«

Paul je umolknil, Grace pa je čakala, da bi nadaljeval. Četudi bi ne nameraval, bi ga do tega priletil ročec dekletov pogled. Zdelo pa se je, da nima niti najmanjšega namena, da bi se opravičeval.